

Göran Greider

Vad anser han om Gud – egentligen

Almedalsveckan
Internationell konferens
Valet 2010
Forskning
Konfirmationsläger

HumanistInfo

Medlemstidning för Humanisterna, utkommer med 4 nr/år.
ISSN 2000-1878.

Redaktör:

Lena Lindgren
lena.lindgren@humanisterna.se

Journalist:

Urban Jansson
urban.jansson@humanisterna.se

Ansvarig utgivare:

Anna Bergström
anna.bergstroem@gmail.com

Tryckeri: Ale Tryckteam, Bohus.

Skriv i HumanistInfo!

Skicka ditt manus digitalt, helst som Word, till lena.lindgren@humanisterna.se. Vi kan tyvärr inte ansvara för insänt, ej beställt, material. Skriv namn, adress och telefon på manus och bilder, och meddela samtidigt om insändaren ska förses med signatur istället för ditt namn. Ange om det är något du vill ha i retur. HumanistInfo kan tyvärr inte betala honorar för publicerade texter och bilder. Om så behövs kommer vi att redigera textmaterialet. Redaktionen förbehåller sig rätten att använda allt publicerat material på Humanisternas hemsida och HI:s blogg. Undantag kan endast göras på särskild begäran. Redaktionen prioriterar texter som för resonemang om humanism vidare.

Välkommen med ditt inlägg!

Sista dag att skicka in material till nr 4/2010 är 25 oktober.

Innehåll nr 3/2010

Artiklar

- 3 Almedalsveckan
- 4-5 Internationell konferens
- 6-8 Intervju: Göran Greider
- 9 Valet 2010
- 10 Forskning
- 11 Humanisterna Väst
- 12 Konfirmationsläger
- 13 Ceremonigruppen
- 14 Recention
- 15 Internationellt

Fritt tänkt

- 16-17 Varför vara ateist?
- 18-19 Hur definierar man orden ateism, agnosticism och gudstro
- 20 Gudar och gudinnor, fan och hans otyg

Debatt

- 21 Humanistisk ideologi
- 21 All religionskritik är inte bra
- 22 Varför ödslar vi krafter på en icke-fråga?
- 23 3 000 omskärrelser per år
- 23 Missionerande skolor sviker och lurar eleverna

24-27 Förbundssidor

Redaktören har ordet

Varmt välkomna till nummer 3 av HumanistInfo. Ni som har varit med ett tag har säkert sett att tidningen genomgår en förändring. Först ändrade vi layouten, sedan införde vi färg, och nu har vi en ny redaktör.

Kjell Ericson avsåg sig redaktörsjobbet i och med kongressen i april. Han gjorde fyra nummer under sin tid. Nu vill han koncentrera sig på sitt uppdrag i lokalavdelning Väst.

Då jag har klivit in och gjort layouten på de två senaste numren vände sig styrelsen till mig och frågade om jag ville ta ett helhetsgrepp om tidningen och även bli redaktör. Jag funderade och sade sedan att det vore synd att inte prova på. Således är jag ny redaktör från och med detta nummer.

Till min hjälp har jag Urban Jansson, journalist, som har bidragit med text och bild i detta nummer. Han är aktiv i lokalavdelning Väst sedan 2006.

Den redaktion som fanns tidigare är upp-

löst men det hindrar dem naturligtvis inte från att fortsätta att bidra med material.

Jag hoppas att ni vet att alla medlemmar är välkomna att lämna material till tidningen. Det ska vara ett öppet forum för tankar och funderingar. Det behöver inte vara några långa texter, huvudsaken är att vi hela tiden håller diskussionen om humanism levande. Vad är humanism för dig, vad tycker du?

En fråga som Göran Greider ger svar på i detta nummer. Vi var nyfikna på vad Göran egentligen har för livsfilosofi, då vi hade hört att han har blivit religiös på äldre dagar. Vad han svarar på det påståendet kan ni läsa i intervjun på sidorna 6-8.

Jag önskar er en god läsning och hoppas på att få höra av er framöver.

Lena Lindgren

Näst nummer kommer i november

Christer Sturmark samtalade med Avni Dervishi, riksdagskandidat (FP) och Peter Weiderud, ordförande Broderskapsrörelsen, under ett av fyra seminarium.

Christer Sturmark med professor Staffan Bergström.

Under Humanisternas största seminarium frågades riksdagsledamöter ut om deras syn på det sekulära samhället.

FOTO: ULRIKA MAGNUSSON

Humanisterna tog ställning i Almedalen

Humanisterna deltog i årets Almedalsvecka med fyra seminarier och en monterplats på Internationella torget, samt med utdelning av informationsfoldrar, främst om projektet "Kvinnors utsatthet i religiösa kontexter". Samtliga seminarier drog publik och mycket uppskattning visades för vårt arbete.

Christer Sturmark samtalade med Avni Dervishi, riksdagskandidat (FP) och Peter Weiderud, ordförande Broderskapsrörelsen, under seminarietiteln "Mångkultur och kulturrelativism i sekulära samhällen", om frågor om till exempel religiösa friskolor, handskakningsdomen, omskärelse och könssegregering.

Peter Weiderud motsatte sig skarpt Humanisternas linje om att handskakningsdomen främjar könssegregering, och menade att den överensstämmer med religionsfriheten.

Under seminariet "Abortförbud som dödar" samtalade Christer Sturmark med Staffan Bergström, professor i internationell hälsa vid Karolinska Institutet, om det globala motståndet mot abort. Staffan Bergström har som gynekolog och forskare ägnat många år åt att bekämpa mödradödligheten i södra Afrika. Han driver med framgång världens enda kurs i kirurgi för sjukvårdare utan läkarutbildning, som får lära sig bemästra avancerad förlossningsvård men också genomföra en olaglig abort med säkra metoder.

Karin Lenke, RFSL, och Anna Bergström, KI, berättade under seminariet

"Kvinnors utsatthet i religiösa kontexter", bland annat om situationen för homosexuella i Uganda och om hur läget har försämrats kraftigt de senaste åren. Främst är det katolska krafter som uppmanar till hot och angiverilagar mot homosexuella.

Utfrågning av riksdagsledamöter

Humanisternas största seminarium hölls under titeln "Kulturrelativism och religiösa påtryckningar i Sverige" där vi frågade ut riksdagsledamöter om deras syn på det sekulära samhället. Var står vi i Sverige idag i frågor kring religiösa friskolor, burka, tvångsgifte och könsstämpning i föräldrarnas hemländer, religionsundervisning i skolan, sexual- och simundervisningsdispens, hedersförtryck med mera?

Medverkande var Amineh Kakabaveh, riksdagsledamot Vänsterpartiet, Bodil Ceballos, riksdagsledamot Miljöpartiet, Gulan Avcı, riksdagsledamot Folkpartiet, Michael Anefur, integrationspolitisk talesman Kristdemokraterna, Göran Pettersson, riksdagsledamot Moderaterna, Abir Al-Sahani, politisk sakkunnig Cen-

terpartiet och Peter Weiderud, förbundsordförande Sveriges kristna socialdemokrater.

Humanisterna och kristna organisationer

Humanisterna deltog även i Claphaminstitutets och Svenska Evangeliska Alliansens seminarium "Gud i politiken – bra eller dåligt?". Medverkande var Christer Sturmark ordförande Humanisterna, Tuve Skånberg, direktor Claphaminstitutet och f.d. riksdagsledamot för Kristdemokraterna, Stefan Gustavsson, generalsekreterare för svenska evangeliska alliansen och Sara Larsson, redaktör för tidskriften SANS.

Samtalet höll sig kring gudsbegreppet, vetenskap, Big Bang och skapelseberättelse, men hettade till när Christer Sturmark menade att religiösa argument inte är giltiga i politiken.

Mediebevakning

Vårt engagemang i Almedalen gav upphov till en intensiv debatt på Newsmill och DN Debatt mellan Humanisterna och Broderskapsrörelsen med flera. Det övergripande temat var religionsfrihetens gränser. Även integrationsminister Nyamko Sabuni deltog i debatten på Humanisternas linje.

Tack till alla volontärer som gjorde vårt arbete under Almedalsveckan möjligt.

Ulrika Magnusson, projektledare

Dan Barker.

Gud och politik på agendan i Danmark

Den internationella ateistorganisationen Atheist Alliance International (AAI) och den danska organisationen Danish Atheist Society arrangerade tillsammans en internationell konferens på temat "Gud & Politik" i Köpenhamn 18-20 juni 2010. Svenska Humanisterna representerades av ordförande Christer Sturmark och vice ordförande Ellis Wohlner.

Det är imponerande att det lilla danska "Ateistselskab" med ca 1 000 medlemmar kunde organisera denna framgångsrika storkonferens. Konferensen attraherade en rad kända talare och över 300 deltagare! Deltagarna kom från bl a Danmark, Finland, Sverige, Norge, Irland, Tyskland, England, Holland, Belgien, USA, Kanada.

Bland ett 20-tal föreläsare fanns Richard Dawkins, Gregory Paul, PZ Myers, A C Grayling, Lone Frank, Richard Wiseman, Rebecca Watson, James Randi, Rebecca Goldstein, Victor Stenger, Michael Nugent och vår egen Christer Sturmark.

Öppningsanförandet hölls av engelsmannen Roy Brown, tidigare ordförande i International Humanist and Ethical Union (IHEU). Anförandet hade titeln "Religious Influence in Europe" och huvudspåret var att europeisk historia handlar om kampen mot religiöst förtryck.

"Om vi (konferensen) för 500 år sedan hade samlats var som helst i Europa hade ingen gått ifrån den levande."

Trots enorma framsteg sedan dess menade Roy Brown att religiöst inflytande nu ökar igen och föreslog att konferensen skulle försöka skriva ihop en deklaration,

vilket sedan även blev fallet.

Konferensens övriga talare bjöd på många perspektiv och ibland ganska roliga reflektioner. Det är vanskligt att i ett kort referat återge en rättvis bild, men här följer ett litet axplock av talande 'one-liners':

AC Grayling: "Atheism is like not collecting stamps." och "Bernie Madoff's biggest mistake was promising returns in this life."

Lone Frank: "Mixing politics and religion makes for serious illness." och "Somethingism" (hennes benämning när somliga säger "we have to believe in something").

PZ Myers: "God likes salamanders better than us" (ty salamanderns avklippta svans växer ut igen).

Rebecca Watson: "And I'll think for you" (lämplig replik till "I'll pray for you").

A C Grayling.

Rebecca Goldstein.

P Z Myers.

Copenhagen Declaration on Religion in Public Life

- We recognize the unlimited right to freedom of conscience, religion and belief, and that freedom to practice one's religion should be limited only by the need to respect the rights of others.
- We submit that public policy should be informed by evidence and reason, not by dogma.
- We assert the need for a society based on democracy, human rights and the rule of law. History has shown that the most successful societies are the most secular.
- We assert that the only equitable system of government in a democratic society is based on secularism: state neutrality in matters of religion or belief, favoring none and discriminating against none.
- We assert that private conduct, which respects the rights of others should not be the subject of legal sanction or government concern.
- We affirm the right of believers and non-believers alike to participate in public life and their right to equality of treatment in the democratic process.
- We affirm the right to freedom of expression for all, subject to limitations only as prescribed in international law – laws which all governments should respect and enforce. We reject all blasphemy laws and restrictions on the right to criticize religion or nonreligious life stances.
- We assert the principle of one law for all, with no special treatment for minority communities, and no jurisdiction for religious courts for the settlement of civil matters or family disputes.
- We reject all discrimination in employment (other than for religious leaders) and the provision of social services on the grounds of race, religion or belief, gender, class, caste or sexual orientation.
- We reject any special consideration for religion in politics and public life, and oppose charitable, tax-free status and state grants for the promotion of any religion as inimical to the interests of non-believers and those of other faiths. We oppose state funding for faith schools.
- We support the right to secular education, and assert the need for education in critical thinking and the distinction between faith and reason as a guide to knowledge, and in the diversity of religious beliefs. We support the spirit of free inquiry and the teaching of science free from religious interference, and are opposed to indoctrination, religious or otherwise.

Adopted by the conference, Copenhagen, 20 June 2010.

I ett mycket uppmärksammat anförande berättade Michael Nugent, ordförande i Atheist Ireland, om den framgångsrika kampanjen att få till stånd en folkomröstning senare i år för att kunna få bort lagen från 1 januari i år som gör 'blasphemy' (hedonism) till ett brott i Irland.

Lagen används dessutom som behändigt hänvisning av islamister som vill för-

bjuda all religionskritik.

Trots väldigt liten tid för reflektion, debatt och bearbetning kunde konferensen i stor enighet anta dokumentet "Copenhagen Declaration on Religion in Public Life". Deklarationen överensstämmer väl med våra svenska ställningstaganden.

Ellis Wohlner

Lone Frank.

Sist men inte minst: Richard Dawkins.

Uppdatering av e-postadresser

Vi arbetar ständigt med att kvalitetssäkra vårt medlemsregister. Tyvärr har vi alltför många felaktiga eller inaktuella e-postadresser.

Därför behöver vi din hjälp: I samband med att detta nummer av HumanistInfo landar i din brevlåda, skickar vi ut ett e-postmeddelande till alla våra medlemmar för att kontrollera att vi har rätt e-postadress. Om du får det meddelandet behöver du inte göra någonting.

Om du däremot **inte** får något sådant e-postmeddelande har vi fel e-postadress till dig!

Vi ber dig då skriva ett e-brev till kansli@humanisterna.se och meddela ditt namn, adress och korrekt e-postadress!

HumanistInfo som PDF

I vår strävan att bli mer miljömedvetna och dessutom hålla nere våra kostnader kommer vi från och med detta nummer att erbjuda alla, som vill, att få HumanistInfo i digital form, som PDF-fil.

Vi har redan fått in önskemål om att övergå till digital version från ca 1 500 medlemmar, vilket sparar mycket pengar åt Humanisterna.

Vill du ha HumanistInfo som PDF framöver, meddela kansliet detta på: kansli@humanisterna.se.

Du som vill få tidningen i pappersform får givetvis det även i fortsättningen.

En troende som i mycket delar humanisternas värderingar

Det finns flera kända svenskar som under de senaste åren blivit troende eller på annat sätt hittat en religiös livsåskådning. En av dem är Göran Greider. Som ung stod han i Katrineholm och delade ut blanketter om att folk skulle gå ur kyrkan. Vad har hänt honom? Hur ser han på religion och mycket annat?

Göran Greider är chefredaktör för Dala-demokraten och arbetar både i Dalarna och i Stockholm. Han bor i Årsta och vi har bestämt att ses hemma hos honom. På dörren står en varningsskylt om att hunden är farlig. Den har dottern satt upp på skämt. Hunden Stina och dess husse hälsar mig välkommen. Efter att ha delat på ett wienerbröd berättar jag om min bakgrund – uppvuxen i ett hem där mamma var religiös och påverkade mig mycket. Efter att ha konfirmerats fick jag en bibel, som jag läste och efter det blev jag ateist. Därför börjar jag fråga hur Görans uppväxt var.

Hur ser din uppväxt ut ur ett religiöst perspektiv om vi ser på din familj?

– Jag har vuxit upp i ett hem där religion över huvud taget inte existerade som fråga. Min mamma gillade religiösa väckelsesånger, men det var nog mer låtarna i sig. Bägge var nog innerst inne lite religiösa, men bägge gick ur Statskyrkan redan på 80-talet. Och själv stod jag och delade ut blanketter om att folk skulle

gå ur Statskyrkan, då jag var medlem i VPK:s ungdomsförbund. Det var utanför systemet i Katrineholm, men jag glömde att fylla i en blankett för egen del. Så jag är kvar där än.

Vilken påverkan hade dina kamrater på dig?

– Jag hade en del kompisar som levde i religiösa hem. En av mina bästa kompisar hade föräldrar som var aktiva i någon frikyrka. Jag minns inte vilken det var och jag fick en känsla av att min kompis inte brydde sig heller. Vi var ute och liftade när vi var i 15-årsåldern – först till Norge och sedan hamnade vi på Öckerö. Vi fick bo hos kompisens släktingar och när vi var där så var det ett religiöst tältmöte, som vi hängde med på. Efteråt ”tjafsade” jag med prästen i flera timmar och det har jag som ett roligt minne.

Jag hade också en hel del turkiska kompisar, men jag kan inte komma ihåg att det fanns ett spår av religion hos dem heller. Det är svårt att peka ut att det fanns någon religiös påverkan i min uppväxt.

Har skolan påverkat dig och hur be- drevs undervisningen när du var liten?

– Vi hade en lärare som nog var troende. Det var mycket psalmer, men det tänkte man ju inte på då. Religionsundervisningen på den tiden var helt inriktad på kristendomen. Jag tror förresten att det fortfarande hette kristendomskunskap. Vi fick sitta och färglägga händelser ur bibeln, som till exempel den barmhärtige samariten. Den kristna religionen har sipprat ner på oss på tusen sätt som vi inte kan identifiera. Jesusgestalten som bild har laddats ner i mig. Den finns där närvarande i mig via kyrkan och olika institutioner som skolan. Jag har aldrig upplevt det som ett ideologiskt korståg riktat mot mig. Det har snarare varit som ett gasformat stilla sommarregn och stöpt in oss i en religiös kultur.

Vi sitter här idag för att du ändrat ståndpunkt. Kan man säga att du gått ifrån att vara ateist, eller kan man säga att du gick från ett vakuumtillstånd.

– Nej, jag var inte ateist. Och det var inget vakuum heller. Snarare var det ett myller.

Vad var det som hände?

– Jag hade en upplevelse av Jesusgestalten i mitt liv. Det var i det här rummet och jag upplevde honom som väldigt närvarande och det var både omtumlande och fascinerande. Detta skedde i början av 2000-talet, då jag hade en ganska depressiv period i mitt liv. Jag pratade inte med någon om det – istället skrev jag massa dikter om händelsen. Det dröjde flera år innan jag ens nämnde det för någon. Händelsen påverkade mig mycket och min spontana tanke var att detta var en händelse i mitt psyke. Det är viktigt att poängtera, för jag tror inte på att någon kan återuppstå från det döda. Det var en gestalt från vår kultur och mitt medvetande som inplanterats där på tusen sätt utan att det varit särskilt tydligt. Den gestalten är en symbol för massa saker som jag tror på: rättvisideal och en vision om att det finns hopp i en utväglös situation. Allt det där laddas ner i den där Jesusgestalten för min del. Jag kände mig ganska dum också, för vad skulle jag göra med det här? Jag ville inte gå ut till mina bästa vänner och säga att jag blivit religiös, för så upplevde jag det inte heller.

Hur såg den här gestalten ut?

– Väldigt tydlig i dörröppningen där borta. En väldigt tydlig profil. Förmodli-

gen en bild som har funnits i mitt medvetande, kanske en illustration som jag sett.

Men du sa att det var i ditt psyke?

– Ja absolut. Jag tror att det är i psyket som religionen finns.

Du vill alltså inte säga att du sett Jesus?

– Nej. Jag har däremot en uppfattning om att döda människor kan återuppstå inom oss. Det känner nästan alla av som har en nära anhörig som gått bort. Man kan känna att den döde blir väldigt närvarande. Och för mig var det samma sak med Jesusgestalten. Gestalter, som är symboler med en massa viktiga saker för oss, kan leva upp igen som en slags fiktioner eller nästan litteratur inom en. Och det är lika starkt som om det händer på riktigt. Det finns ju inte ens stöd i bibeln att Jesus återuppstod. Jag har lusläst det där och det är olika bud hela tiden, och i de flesta fall är det så att apostlar och lärjungar upplever närvaron av en symbol helt enkelt. Jag har skrivit om detta och många kristna blir upprörda när de läser vad jag skrivit.

Har du upplevt att någon annan åter- uppstått?

– Ja, när min far dog så blev han mer närvarande än någonsin. Jag satt och skrev massa dikter om det där också. Det blev liksom att man återkallar anletsdrag, gester och sätt att vara.

Hur yttrar sig detta – säger han något, förmedlas känslor?

– Det är ungefär som när en romanförfattare sitter och lever sig in i en påhittad figur. När de sitter och skapar är det nästan på gränsen att de där människorna som de skapar, är väldigt levande för dem och dessutom oförutsägbara. Den förmågan har vårt psyke.

Vad ledde händelsen med Jesusgestal- ten till?

– Jag började läsa mycket teologisk litteratur. Och då upptäcker man att inom det fältet finns som vanligt vänster- och höger-teologer om man skall förenkla det. Jag har även plöjt en del inom islam, buddism och hinduism.

Har du även läst religionskritiska böcker?

– Ja, absolut. Till att börja med marxistiska böcker. Även artiklar av de moderna Richard Dawkins och Christopher Hit-chens. Mängder av vänsterkritik mot det

religiösa USA. USA är ju fullständigt sinnessjukt när det gäller religion. För länge sen läste jag även Ingemar Hedenius.

Hur ser du på Hedenius huvudbudskap att bara tro på det som finns förnuftiga skäl att tro på?

– Förnuftiga skäl. Ja. Men vad skall man göra med erfarenheten? Jag tycker begreppet förnuft inte räcker till riktigt. Så fort erfarenheten kommer in i bilden blir allting så mycket mer komplicerat. Däremot tycker jag inte att man skall bygga upp några politiska ideologier som bygger på något annat än förnuft. Man skall inte heller tro på några undervisningspedagogiska idéer som bygger på något annat än förnuft. Men om man menar tro i någon väldigt svävande mening inklusive intuitiva känslor om hur saker och ting hänger ihop är det väldigt svårt att veta vad man skall göra. Det blir ibland lite för klumpiga verktyg om man skall prata förnuft och oförnuft.

Hur ser du på evolutionsteorin?

– Jag tror benhårt på den. Jag har skrivit en hyllningsdikt till Charles Darwin i min senaste diktsamling. Det Darwin var tvungen att slåss mot var ju den religiösa världsbild som hävdade att jorden uppstått för sextusen år sedan i ett enda språng. Istället anslöt han sig till det som kallas gradualismen, att det gått sakta men säkert. Men nu finns det en strömning inom modern biologi som hävdar att det sker vissa språngvisa förändringar på ett sätt som Darwin inte hade klart för sig. Jag har ett jättestort intresse för de här frågorna. På gymnasiet läste jag naturvetenskaplig linje och ville väl jobba med forskning eller något liknande. Men de här sakerna krockar inte alls med den religiösa tron som jag har.

Den enda form av forskning, som Humanisterna vill luta sig mot är ju nästan bara den naturvetenskapliga forskningen. Vi har ju dessutom filosofi, sociologisk forskning, litteraturvetenskap med mera. Naturvetenskapen har någon slags primat och det är ett misstag – det har blivit någon slags hierarki av de olika vetenskaperna inom Humanisterna. En sociolog åtar sig att forska på områden som är betydligt besvärligare – ingen fysiker kan ju svara på varför det ser ut som det gör i samhället. Det är oftast de områdena vi har mest behov att forska inom. Den vetenskapsdisciplin som har mest inflytande i samhället är ju nationalekonomi och det är inte särskilt bra att det är så.

Intervju: Göran Greider

Den har för stort inflytande i förhållande till vad sociologer säger.

Hur ser du på det som Humanisterna står för?

– Jag är mycket för det sekulära samhället och att det skall vara konfessionsfria skolor. Religiösa friskolor är så dumt så man kan knappt tro att det är sant. Inte ens skolavslutningar tycker jag skall äga rum i kyrkor. De sekulära värderingarna är för mig helt avgörande. Samhället, politiken får inte låta sig styras av föregivet uppenbarade sanningar utan argumenten måste hämtas från förnuft, rationalitet och erfarenheter.

Det finns ganska mycket religiös makt som är ganska skräckinjagande. Nu kan man hoppas att det är en liten förbättring när Obama har tillträtt. Han sa ju till och med under installationen att "nonbelievers" hade en plats och det var ganska häftigt. Obama är ju ingen fanatisk troende – och det får ju en viss konkret effekt direkt, som till exempel synen på kondomer. Bush var ju emot att man skall sprida kondomer i Afrika, eller preventivmedel över huvud taget.

Det här är en fråga som Humanisterna arbetar med och som vi känner är viktig.

– Ja, det tycker jag är ett väldigt bra jobb ni gör. Det har jag inga problem med. I den frågan står vi skuldra vid skuldra. Sen tycker jag det finns ett korsfarardrag hos Humanisterna, som gör att det känns ganska fränstötande ibland. Jag tror till exempel att Humanisternas verksamhet kan bidra till att stärka islamofobin. Därför idag, i Sverige och Europa, är det ju ingen som är direkt rädd för kristna. De har ju blivit desarmerade utom kanske i vissa länder typ Spanien och Italien. Skoningslös religionskritik kan få den funktionen att den i praktiken framstår som kritik av islam och muslimer. Det tycker jag ni borde uppmärksamma mer, så man separerar det här från varann.

Fundamentalister har för mig alltid varit en fiende. För mig är det intressant varför den här typen av fundamentalism uppstår. Tittar man på Hizbollah eller Hamas så är det oftast i botten en reaktion mot olika socialistiska försök. Mullornas reaktion har ofta varit en rektion mot socialister ibland också understödda

av USA. För många framstår också islam som en motkraft mot amerikansk imperialism. Och den amerikanska imperialismen har flyttat fram sina positioner i krig efter krig. Det är muslimer som dödas av en militärmaskin. I Afghanistan och Irak och massa andra ställen i världen. Då är det inte konstigt att det blir den typen av motreaktioner, där de mest hängivna som fyller sig med energi från en strängt tolkad religion, blir de som framstår som motkrafter.

Ett problem som jag ser med islam är att den liksom judendomen är en lagreligion med en massa föreskrifter om vardagslivet. Det slipper man ju delvis när det både gäller buddism och kristendom. Detta gör att sådana samhällen som är muslimska kan vara mer svärförändrade. Islamsk fundamentalism var inte ett problem på 60- eller 70-talen i länder som Irak eller Egypten. Det kom senare beroende på att samhällena stagnerade och kom ingen vart. Ungefär som att racistiska ideologier har kommit i takt med att sociala tryggheten har blivit mera urholkad. Så man får börja med att bygga fungerande samhällen helt enkelt.

Ser du något gemensamt ursprung för de religiösa skrifterna?

– Koranen är i princip en fortsättning på bibeln. Det finns något gemensamt i de stora religionerna. Det är ett försök att formulera en idé om gemenskap, att vi hänger ihop – det är en solidaritetstanke som finns i botten. Sedan är det formulerat på sin tids språk som gör att till exempel kvinnor är mindra värda. Men principen finns att vi alla är lika inför Gud. Och det där är egentligen en stor gemenskapstanke.

Sedan kan de till stor del ersättas av olika ideologier. Fast de lyckas inte fånga hela spektrat av människan, utan det blir en rest kvar. Jag tror att vi har upplevt ett religionsskifte i Sverige och många västländer just nu, där vi har gått från påtvingad kristendom av doktrinär sort till en situation där mysticismen blivit en massrörelse. Var och varannan människa tror på någonting – ingen kan förklara vad det är för någonting, men något är det. Så vi är lika religiösa som tidigare, fast vi har kastat av oss det värsta av de här dogmerna. Detta innebär också att vi kan skapa sekulära samhällen eftersom de är bättre.

Inom en generation så har ju mullorna i Iran förlorat på ett eller annat sätt – även om det kostat mycket blod. Till slut måste även Israel kasta av sig sitt idiotiska religiösa arv, som gör att de isolerar sig från andra delar av världen. Israel är ingen sekulär stat – men den skulle behöva bli det.

Varför tror du vissa människor har behov av religion?

– Jag tror faktiskt alla människor har ett mer eller mindre uppenbart behov. Även kan jag tycka att många som kallar sig ateister uttrycker sig på ett sätt som liknar religiösa människor. Man har en världsbild som man slåss stenhårt för och så vidare. Det finns samma dröm om gemenskap och solidaritet på bägge hållen. Jag tror – utan att vara vetenskapsman – att religionen uttrycker viljan till samarbete och gemenskap och är en egenskap hos vår art. Ibland kallas det för religion, ibland för socialism, ibland för liberalism. Det är en egenskap som vill få oss att gå samman.

Vad är Gud för dig?

– Jag brukar aldrig prata om Gud, därför det finns ingenting jag kan säga. Jag märker att när jag skriver dikter så dyker begreppet "gud" upp ibland och det kan betyda en massa olika saker. Men jag är övertygad om att det finns någon slags gudomlig struktur i allt detta. Det är inget jag ens skulle knysta om att jag kan bevisa.

En sista fråga. Vad innebär ordet frälsning för dig och är du frälst?

– När jag hör det ordet så tänker jag nästan på ett psykotiskt tillstånd. För mig är ordet nästan fränstötande. Det finns nog de som känner att deras liv börjar om på nytt och det kan ju vara en ganska stillsam upplevelse. Du hittar människor som är ytterst balanserade och förnuftiga som känt att deras liv har börjat om i viss mening, och vill inte förknippas med någon maranatastämpel. Jag tycker man skall visa respekt för dessa – det är för mig viktigt. Jag tycker ordet väckelse är vackrare – det beskriver någon som slumrat till lite och sedan vaknar till. Men jag själv upplever mig inte som frälst.

Urban Jansson

Sverigedemokraterna och islamisterna går hand i hand

Sverige står inför ett ödesval i september 2010. Vi riskerar att få ett högerextremt parti i riksdagen, med rötter i nynazistiska rörelser. De försöker kamouflera sitt främlingsförakt i religionskritik av islam, men det är lätt att genomsåda.

Det går överhuvudtaget inte att tala om muslimer som en definierad grupp. Sverigedemokraternas enögda syn på muslimer bygger på missuppfattningen att religion är en egenskap – som hudfärg eller kön – snarare än ett självständigt ställningstagande som kan diskuteras, ifrågasättas och potentiellt förändras.

Sverigedemokraternas intellektuella haveri bygger också på missuppfattningen att muslimer är en folkgrupp, men så är inte fallet. Muslimer kan vara indier, indoneser, afrikaner, araber eller konverterade ursvenskar. De behöver inte ha något mera gemensamt än att de betecknar sitt religiösa ställningstagande och sina trossatser som "muslimska".

En muslim kan vara vit, svart, lesbisk (som den muslimska författaren Irshad Manji), feminist, konservativ, radikal, sekulär, from, rättrogen, socialistisk, liberal, jazzälskare, schackspelare, badmintonproffs eller doktor i teoretisk fysik.

Finns anledning att oroa sig

Finns det då någonting med koppling till islam som det finns anledning att oroa sig över? Ja, det finns det. Det som kallas politisk islam, eller kortare, islamism. När religionens dogmer och religiösa skrifter rättesnören görs till politik och juridik, då är religionen politiserad. Det är då den kan bli farlig. Detta alldeles oavsett om religionen är islam, kristendom, judendom eller någon annan av de religioner som brukar betecknas som världsreligioner.

När en religion ur statens eller samhällets perspektiv betraktas som bättre eller överordnad (de) andra uppfattningar, då är inte kravet på det sekulära samhället uppfyllt.

Sverigedemokraternas desperata försök att formulera en antites till islam lyckas inte dölja det faktum att de ideologiskt går hand i hand med islamisterna.

Liksom islamisterna vill Sverigedemokraterna se ett monokulturellt samhälle byggt på religiös etik och värdegrund. I islamisternas fall bygger det på islam, i Sverigedemokraternas fall på kristendom. Båda ideologierna menar att tron ska ligga till grund för samhällets politiska spelregler. Sverigedemokraterna vill förbjuda samkönade äktenskap.

De vill neka samkönade par att adoptera barn. Kvinnan har en annan roll i samhället än mannen i Sverigedemokraternas värld, en religiöst grundad föreställning som finns inom kristendomen likväl som islam.

Antisemitism förenar dem

De mer högerextrema inom Sverigedemokraterna möter också de mer extrema islamisterna i en annan brännpunkt: Antisemitismen. Hatet mot judarna kommer som klarast till uttryck när nynazister vandrar i samma demonstrationståg som Mohamed Omars antisemitiska följeslagare.

Sverigedemokraternas och islamisternas motsats är istället den sekulära humanismen. I humanisternas sekulära samhälle är både kristna och muslimer välkomna. I ett sådant samhälle har de mänskliga rättigheterna och den mänskliga friheten alltid företräde framför religiösa dogmer eller kulturella traditioner. Ingen människa ska behöva underkasta sig andra människors uppfattning om

Sverigedemokraterna längtar tillbaka till en förvrängd bild av en sagovärld som de missuppfattar som Astrid Lindgrens.

Guds vilja, om valet inte är självständigt och fritt.

Romantiska barndomsminnen

Sverigedemokraternas problem är att de längtar tillbaka till sina romantiskt färgade barndomsminnen. De längtar tillbaka till blomsterängen och till de röda husknutarna. De längtar tillbaka till en förvrängd bild av en sagovärld som de missuppfattar som Astrid Lindgrens. En värld där kvinnan stod i köket, där homosexualitet var en sjukdom, där andra världskriget just lagt sig, där inget internet och ingen globalisering existerade.

Det är jobbigt att bli vuxen och våga möta världen som den faktiskt är: global, kosmopolitisk, pluralistisk och mångkulturell. Om samexistens ska vara möjlig i en sådan värld krävs först och främst respekt för de mänskliga rättigheterna och alla människors lika värde.

Christer Sturmark

Finns det en "gudsgen"?

Det diskuteras då och då om det finns en specifik "Gudsgen" som gör en del personer mer mottagliga för religiositet. En person som har tagit fasta på detta och skrivit en bok i ämnet är amerikanen Dean Hamer.

Nyligen har en amerikansk genetiker vid namn Dean Hamer publicerat en bok om genen WAMAT2. Genen som fått det tvivelaktiga namnet "Gudsgenen". Vad han framför allt visat är att denna gen påverkar transmissionen av de psykiatriskt viktiga substanserna serotonin, dopamin och noradrenalin. Dessa har betydelse för känslor som lycka, depression och ångest. Deras fulla funktion är förstås inte helt förstådd, och ingen vet hur många mer faktorer i hjärnans funktion som inverkar på vårt psyke och vår personlighet. Från att ha visat att denna gen har betydelse för vårt känsloliv övergår Hamer till att säga att den påverkar religiositet. En ganska långsökt spekulation!

I stället för att först publicera sina resultat i en ansedd forskningstidskrift har Hamer valt att ge ut en bok med namnet "The God Gene".

Hans motiv för detta har naturligtvis ifrågasatts, och det är troligt att boken har genererat mer pengar än en vetenskaplig artikel skulle ha gjort. Särskilt som den hade blivit hårt åtgången av kunniga kritiker. Boken har därmed blivit kontroversiell, intressant och säljande.

Tungt vägande kritik

Forskaren P Z Myers menar att genen i fråga mest påverkar en liten pump för transmittorsubstanser och att den definitivt inte är en "Gudsgen".

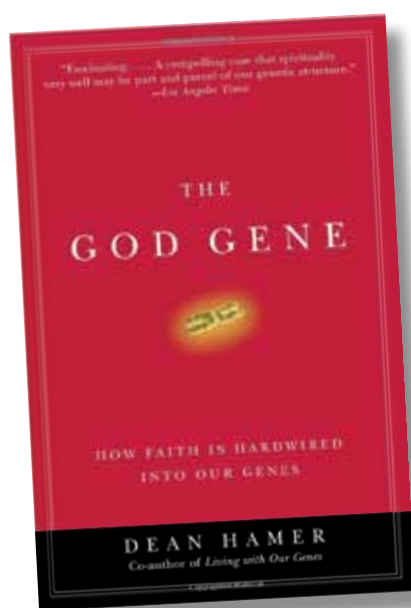
Carl Zimmer menar att genen uppskattningsvis förklarar en procent av variationen mellan religiösa och ickere religiösa personer så som de identifieras i psykologiska intervjuundersökningar (Scientific american).

Hamer säger själv att genens betydelse inte är att predisponera för religiös tro, utan snarare för ovan nämnda transmittorsubstanser, vilka kanske skulle kunna ha betydelse för personlighet, och mottaglighet för religiösa föreställningar.

Lindon Eaves och Nicolas Martin har utfört tvillingstudier som inte visat något

samband alls mellan arvsanlag och religiositet.

Chefredaktören för tidskriften "Nature Genetics", Kevin Davies, har uppfattningen att sökandet efter specifika gener för olika beteenden som homosexualitet (vilket Hamer också säger sig ha funnit), promiskuitet och spänningssökande, har medfört en rad "sanslösa" förslag som t.ex. denna "Gudsgen". Intrycket blir alltså att begreppet "Gudsgen" i nuläget kan avskrivas. Särskilt som man börjar förstå att

RNA har större betydelse än man trott, och att ämnen som aktiverar vissa gener påverkas av miljöfaktorer.

Två framstående engelska präster har blivit intervjuade i en brittisk tidskrift. Även de är kritiska. Den ene menar att hela saken är ett exempel på hur biologisk reduktionism förvrider det verkliga ursprunget till andlighet. Den andre säger att uppfostran och personliga erfarenheter är mycket viktigare förklaringar.

Religionens ursprung

Men en intressant fråga som återstår är ändå vad religionen har för ursprung.

Ett viktigt darwinistiskt spår är tanken om gruppselektion. En religiös folkgrupp, och kanske då särskilt en monoteistisk, har haft vissa fördelar jämfört med andra. Under årtusendenas gång har stammar slagits mot varandra, och folk mord är inte något som uppfanns av folk som Adolf Hitler.

En grupp där medlemmarna gärna offerar sina liv för religionens skull har varit mer framgångsrik i krig än andra, där medlemmarna varit förnuftiga nog att tänka på sig själva också.

Peter Gärdenfors (filosof och kognitionsforskare) har i boken "Den menings-sökande människan" visat hur vi kopplar begreppet "orsak" till "vilja". Buddha, som enligt de troende var den som först formulerade lagen om orsak och verkan talade främst om orsakerna till dålig karma. D.v.s. människors eget handlande. Gärdenfors visar med många tydliga exempel hur vi människor söker mönster i tillvaron för att förstå och anpassa oss till den. Sammantaget ger detta en bild av ett psyke mottagligt för idéer om viljor där sådana inte finns. Metafysik och vidskepelse likaså.

Gudar har oftast varit något människor fruktat. Därav så grymma saker som människooffer och mindre grymma saker som riter och föreskrifter för hur gudarena skall blidkas. Här kan vi också se en möjlig biprodukt till en adaptiv kognitiv tendens, nämligen den att uppfatta otydliga skuggor och föremål som levande väsen eller personer. Det är ju ett faktum att människan under lång tid har varit människans värsta fiende. Förmågan att uppfatta närvaron av en halvt dold person med krigiska intentioner har varit livsviktig och selekterats fram.

Andra relevanta tankar i ämnet handlar om hur adaptiva egenskaper, som förmågan till intuition, och den instinktiva känslan för andra människors medvetande, d.v.s. förmågan att undvika autism, kan ha haft som biprodukt att man uppfattar viljor även bakom andra fenomen som man inte haft någon rationell förklaring på. Det är alltså möjligt att en tendens att acceptera känslomässigt grundade uppfattningar också selekterats fram parallellt med förmågan att lägga vikt vid observationer.

Slutsatsen av detta kan knappast bli att människan har biologiskt betingade behov av religion. Särskilt inte att detta behov skulle vara kopplat till någon särskild gen. Bara det faktum att folk som länge bott på samma plats, som vi svenskar, har varierat så kraftigt i religiöst hänseende över tid visar att fenomenet är betydligt mer kulturellt än genetiskt.

Benny Enkvist

Färgglada humanister i Prideparad

Den 12–16 maj avhölls HBT-festivalen i Göteborg, för mångfald och allas lika värde. Den var i år större än någonsin. Staden höljdes i regnbågsflaggor, och mängder av kulturaktiviteter arrangerades. Festivalens höjdpunkt var Regnbågspromenaden, ett slags lokal variant av Prideparaden i Stockholm. Den gick från Göteborgsoperan till Götaplatsen, och fick en mycket stor uppslutning.

Både Humanisterna Väst och Unga Humanister Väst deltog i promenaden. Unghummarna bar en gul banderoll med texten "Unga humanister är kärlekslösa. Men vi knullar gärna!". Den återgav en anklagelse som hade riktats mot dem, och vars orimlighet de åskådliggjorde genom att vara med i Regnbågspromenaden. Både unga och gamla humanister bar dessutom plakat med happy humanismens symbolen i regnbågens alla färger. På Götaplatsen ställde vi ifrån oss plakaten vid Poseidonstatyns sockel, där de utgjorde ett dekorativt blickfång för de förbipasserande, under de tal och artistuppträdanden som följde.

En av de sångare som skulle framträda var humanisten Andrés Esteche. Han hade emellertid drabbats av halsbesvär,

FOTO: FREDRIK OLSSON

Unga Humanister hade valt ett speciellt budskap på sin banderoll. Humanisterna Väst var även de med i Prideparaden i Göteborg

och måste ställa in. Det blev ändå en färgsprakande och svängig final på Regnbågspromenaden, som nu kommer att bli tradition i Göteborg.

Förra året deltog Unga Humanister

Väst i ett mindre demonstrationståg på Internationella dagen mot homofobi (IDAHO) 17 maj. Det var i år ersatt av Regnbågspromenaden.

Lars Torstensson

Vad betyder Charles Darwin för dig?

Bengt Göransson

f.d. socialdemokratisk politiker

Darwin var ju etablerad långt innan min tid så han har inte betytt något på det sättet. Den

debatten var över då men han är ju en portalfigur och går inte att komma förbi. Det är ju först på senare tid som den debatten har blossat upp igen. Jag var vuxen

när Hedeniusdebatten blossade upp och den betydde mycket mera för min del.

Hjälp oss utveckla Humanisterna

Du får gärna ge en penninggåva – stor som liten är välkommen! På så sätt bidrar du till att utveckla Humanisternas verksamhet.

Sätt in gåvan på Humanisternas PG 6 6 36 59-1

Geblod.nu
020-390 390

Nya tankar skapas under intensiva dagar

Det andra humanistiska konfirmationslägret, sommaren 2010, är nu till ända. Jag och mina handledarkollegor har haft en otroligt intensiv, lärorik och framför allt rolig vecka tillsammans med 27 konfirmander på en kursgård utanför Norberg i Bergslagen.

Vi har fått se försiktiga men glada och nyfikna ungdomar förvandlas till trygga, ifrågasättande, mycket glada och ännu mer nyfikna unga vuxna.

Under veckan hann vi med att lära känna varandra genom att skriva korta presentationer, genom lekar och tillitsövningar och genom att alla, som ville, berättade om hur de fått sina ärr från diverse små och stora olyckor. Men det är inte bara lekarna och berättandet som har hjälpt till att skapa en bra gemenskap lägerdeltagarna emellan. Varje dag har vi träffats i små diskussionsgrupper och pratat om allt från vad ett liv är till meningen med just detta liv. Öppenheten och nyfikenheten på varandras tankar och åsikter i diskussionerna har bidragit mycket till sammanhållningen.

Diskussionspass varje dag

Det är diskussionspassen som är huvudsysselsättningen under lägret. Varje diskussionspass har inletts med att konfirmanderna har "brainstormat" kring ett visst ämne. Därefter har vi delat upp oss i mindre grupper för att diskutera brainstormingen och andra frågor i samma ämne. I de mindre diskussionsgrupperna har handledare ställt frågor och försökt att ifrågasätta deltagarnas tankar så att de har fått testa sina argument. Några av de ämnen som diskuterades under veckan var mänskliga rättigheter, kön och sexuell läggning, etik och moral, livssyn samt tro.

Diskussionspassen avslutades med en redovisning och inte alltid en redovisning i klassisk bemärkelse. Konfirmanderna har tagit ställning i värderingsövningar där de fått vässa sina argument inför hela gruppen. Påstående som "meningen med livet är att vara lycklig" har de fått hålla med eller argumentera emot.

Fick styra egna länder

Konfirmanderna har också skapat sina egna länder där de bestämt styrelseskick, livssyn och mänskliga rättigheter för invånarna. Länderna de skapade

Under en intensiv vecka fick de 27 konfirmanderna lära sig att diskutera, tänka och framför allt ifrågasätta idéer i grupparbeten med mycket gott resultat.

FOTO: STINA JONSVED

fick de sedan agera ut i ett rollspel i skogen där handledarna även hade tilldelat dem landareal, produktionsmedel och en långtgående historia. Det var upplagt för konflikter och snart bröt ett tredje världskrig ut trots några ihärdiga pacifister. Vi handledare var mycket nöjda med detta resultat eftersom det skapat en bra grund för diskussion. Och diskussion blev det.

Förutom livliga och intressanta diskussioner har vi samlats tillsammans om kvällarna för att titta på film, grilla, lyssna på våra favoritlåtar samt visa upp våra favoritsaker och våra talanger. Vi har lyssnat på de mest varierande i musikkväg; synth, hip-hop, reggae och pop på olika språk. Vi har alla fått ta del av fascinerande historier kring väckarklockor, fickknivar, gosdjur och hörlurar.

Vi tror på frihet under ansvar vilket vi kommunicerar med lägerdeltagarna

genom att bland annat inte bestämma någon läggtid, vi säger istället att vi har samling varje morgon klockan nio. Och ingen samling börjar om inte alla är där. I de utvärderingar som lägerdeltagarna har skrivit har många tagit upp den stora friheten som något positivt. De menar att de har fått känna på hur det är att vara ung vuxen, på riktigt.

Inför ceremonidagen fick konfirmanderna skriva sina egna humanistiska manifest. Manifesten betonade vikten av allas lika värde, om tron på människan istället för någon högre makt och inte minst den positiva synen på utveckling och kreativitet.

Den sista kvällen tillsammans firade vi med en oförglömlig fest som innehöll mycket gott och mycket dans!

Johanna Dixelius, handledare

Nyfiken besökare från Nya Zeeland

Hur genomför vi våra sekulära begravningar i Sverige? Frågan ställdes av Sally Raudon från Nya Zeeland till några ur Humanisternas ceremonigrupp: Carl Johan Kleberg, Irene Rune och Mats Lindroth.

Sally gjorde i början av sommaren en rundresa till England, Sverige, Norge och Skottland för att studera "secular mourning practices" i länder kända för icke-religiösa ceremonier/traditioner. Anslag till denna forskningsresa hade Sally sökt hos Winston Churchill Memorial Trust, en stiftelse som stödjer kortare resor utomlands vars syfte är att ta in erfarenheter utomlands som kan gagna och utveckla samhällslivet inom alla områden på Nya Zeeland.

I vanliga fall arbetar Sally med att ge kurser för myndigheter och företag i konsten att hantera media, speciellt i kris-situationer. På frågan om varför hon nu gör denna forskningsresa om sekulära begravningar säger hon:

– Jag gillar möten mellan verksamheter och hur de kan fogas samman. Under mina studier på universitetet var jag med i en teatergrupp. En begravningssceremoni ser jag som ett rituellt drama där man berättar en människas liv.

Vikten av ceremonier

Sally gjorde den självklara kopplingen mellan begravningssceremoni och livssyn. Hur vi planerar och genomför våra begravningar visar hur vi uppfattar oss själva, livet och döden. Även på Nya Zeeland växer behovet och efterfrågan av värdiga icke-religiösa begravningar. Här är det viktigt att vi utbyter erfarenheter.

Vi träffades en solig dag i Mats Lindroths koloniträdgård i Tantolunden, Stockholm, strax före midsommar. Vi be-

rättade för Sally att Svenska kyrkan ännu har ett stort inflytande över begravningsväsendet i Sverige trots att man varit skild från staten i över tio år.

Humanisterna kräver att ansvaret ska tas över av kommunerna. Det är endast i Stockholm och Tranås där kommunerna ansvarar för begravningsväsendet. Vi berättade om systemet med kyrkoavgift för medlemmar och begravningsavgiften som gäller alla icke medlemmar och hur den sistnämnda slår olika beroende på var i landet man bor. Humanisterna klarar i olika sammanhang det orättfärdiga i detta och behovet av en reform. Vi berättade för Sally om systemet med begravningsombud som ska tillgodose behovet av begravningar utanför Svenska kyrkan och att detta fungerar dåligt. Behovet av värdiga lokaler för sekulära ceremonier är ännu stort liksom behovet av att ständigt utveckla form och innehåll för sekulära begravningar.

Längre ceremonier på Nya Zeeland

Sally blev förvånad över den långa tid som i Sverige går mellan dödsfall och begravning. Hos oss är det mer regel än undantag att det tar över en månad. På Nya Zeeland sker begravningen inom tre till fyra dagar.

På Nya Zeeland är icke-religiösa begravningar normen och det finns många officianter att välja mellan vid sidan om Humanisterna. Begravningssceremonin på Nya Zeeland tar betydligt längre tid än i Sverige. Det är regel att man under ceremonin med projektor, video, power point och andra medier visar scener ur den avlidnes liv och gärning. Vi undrade stillsamt hur man hinner arrangera dessa långa ceremonier om begravningarna sker inom några dagar. Frågan kvarstår.

Senare på kvällen hann Carl Johan Kleberg guida Sally runt Skogskyrkogården som är känd över hela världen. Den

FOTO: IRENE RUNE

Sally Raudon reser runt i England, Skottland, Sverige och Norge för att studera "secular mourning practices" i länder kända för icke-religiösa ceremonier/traditioner.

finns med på Unescos världsarvslista och lockar med sin arkitektur och natur besökare från världens alla hörn.

Sally lovade att höra av sig då hennes arbete är klart. Vi återkommer då med en utförligare rapport i HumanistInfo.

Mats Lindroth

Fler begravs borgerligt

Allt fler svenskar begravs borgerligt, enligt statistik från Sveriges Begravningsbyråers Förbund. 2009 ökade andelen borgerliga begravningar något till drygt 8 procent jämfört med andelen på 7,7 procent året före. TT

Vad betyder Charles Darwin för dig?

Lars Gustafsson, författare

En omvälvande upplevelse. Jag har inget minne av att jag har trott på någon annan. En viktig

poäng är att han flyttade människan ut i periferin, precis som de stora astronomiska upptäckterna gjorde Darwin samma sak när det gäller biologin. Nästa stora

steg blir väl när vi hittar liv på andra planeter.

The Book of Genesis – illustrerad av Robert Crumb

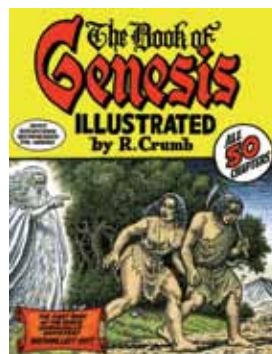
Robert Crumb är en kultförklarad amerikansk tecknare som mest förknippas med hippie- och undergroundkulturen i 1960-talets San Francisco. Att provokatören Crumb skulle ge sig på att illustrera Bibeln låter ungefär lika sannolikt som att Richard Dawkins skulle gå med i Jehovas Vittnen. Men just därför blir hans tecknade version av Första Moseboken (*The Book of Genesis*) överraskande intressant läsning.

Den här boken ska alltså inte förväxlas med någon av de många populariserade framställningar av Bibeln som gjorts i religiösa syften. Crumbs syfte är uppenbart något helt annat. Han har illustrerat alla 50 kapitel i Första Moseboken och är trogen den engelska bibeltexten ("Nothing Left Out!"). Det är just för att texten får tala för sig själv, i kombination med Crumbs säregna teckningar, som gör att även de absurda och inkonsekventa inslagen i Gamla Testamentets första bok

framstår i all sin tydlighet. Istället för en gudomligt inspirerad text, ser man nu lapptäcket av myter och släktskrönor som fogats ihop först hundratals år efter sin tillkomst.

Crumb har arbetat med boken under fem år och gjort mycket bakgrundsstudier. I slutet av boken har han infogat kommentarer som belyser hans egna tankar kring texten i Första Moseboken. Särskilt framhåller han genusperspektivet i Savina Teubals bok *Sarah the Priestess* (1984). Enligt Teubal skedde under Abrahams tid en övergång i mellanöstern från matriarkat till patriarkat, vilket skulle kunna förklara något om hur kvinnorna skildras i Moseböckerna.

Crumb är uppriktig med att han betraktar bibeltexten som ett verk av män-

niskan, inte av Gud. En amerikansk recensent har (kritiskt) uttryckt det som att Crumb ser det mänskliga i religionen, men inte det gudomliga i människan. Som Humanist tycker jag istället att just detta är en av förtjänsterna med boken.

Lena Andersson skrev i sin kolumn i Dagens Nyheter den 6 augusti 2009: "Gudarna är människans mest bestående konstverk. Synd bara att så många betraktar verken som socialrealism när genrerna snarare är symbolism, surrealism och satir." Det är just det senare som Crumb lyfter fram och därför är hans bok en befriande, humoristisk och kanske till och med "humanistisk" framställning av Genesis.

Lasse Höglund

Boken till och om Carl-Johan Kleberg

Carl-Johan Kleberg var förbundsordförande i Humanisterna före Christer Sturmark och är vid 81 års ålder mycket aktiv i förbundets verksamhet.

Boken innehåller bland annat kapitel av före förbundsordföranden Mikael Göransson om humanistiska livsceremonier, av förbundsstyrelseledamoten Staffan Gunnarsson om förbundets utveckling och Carl-Johan Klebergs roll i denna och av mångåriga ledaren bland Stockholmshumanisterna Pelle Palm om humanistisk folkbildningsverksamhet. Boken sammanställdes inför Carl-Johans 80-årsdag på initiativ av Valentin Sevéus, medlem i Humanisterna, som också var redaktör för boken.

Mycket lämplig presentbok till varje medlem i Humanisterna!

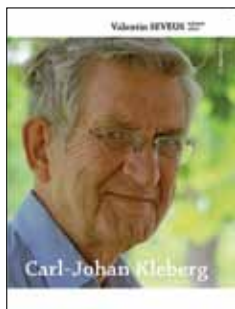
360 sidor. 150 bilder. 50 författare.

215 kronor.

Beställ per e-post: order@books-on-demand.com.

Det går också att beställa per telefon: 0498-21 33 60.

Ange boknr. 1535. Fraktagift tillkommer.

Ditt stöd räddar liv!

Oum el Banine är en ideell organisation i Agadir, Marocko som driver kvinno- och daghem, vilket räddar livet på kvinnor och barn. Att som ogift bli gravid strider mot lag, religion och hederstraditioner. Våldtäkt, incest och pedofili är inte för mildrande. Den gravida tvingas vanligen bort från familj och samhälle, mister all trygghet. En livshotande situation!

Du kan bli månadsgivare!

Begär enklast löpande överföring från din bank! Som tack får du fylliga kvartalsrapporter. Skicka din e-postadress till: vast@humanisterna.se (Humanisterna Väst administrerar. Varje krona skickas, kostnader för autogiro, postgång etc, har valts bort.)

Stöd med en gåva eller bli månadsgivare!

Humanisterna Väst, PlusGiro: 30 87 63-2

Märk gåvor med "OEB"!

HAMU drivs av norska Human Etisk Forbund. De prioriterar projekt där kvinnor och barn förtrycks på religiösa grunder. Några exempel är utbildning av tempel-prostituerade, rehabilitering av kriminella och stöd till gatubarn. Hjälppländer finns i Asien, Afrika och Sydamerika.

Stöd med en gåva!

Humanisterna, PlusGiro: 66 36 59-1

Märk gåvor med "HAMU"!

Nyheter i urval från andra Humanistorganisationer

Humanists Denounce "In God We Trust" Motto Bill

USA The American Humanist Association today strongly criticized an effort by a fundamentalist Christian organization to "return 'In God We Trust' to every schoolroom in America." The American Family Association, a politically active right-wing Christian group, made this plea in an action alert to members on July 6, calling for supporters to back legislation that would reaffirm the "In God We Trust" motto and call for its placement in all public buildings, including schools "This AFA action alert is a smoking gun that shows the 'In God We Trust' motto to be inherently religious, with no real secular purpose," said David Niose, the AHA's president. "Here we have a fundamentalist Christian group leading the

charge to place the motto everywhere, obviously to impose their particular religious views on everyone, including non-religious and humanist families." Rather than wide placement of the religious motto, the AHA instead recommends placement of the nation's original motto, E Pluribus Unum (Latin for "Out of many, one"), which still appears on the national seal, in public buildings. "E Pluribus Unum is the kind of motto that all Americans can embrace," Niose said. "It's inclusive, reflecting our pluralistic character and emphasizing our unity. The 'In God We Trust' motto is inherently exclusive and divisive, and unfortunately that's precisely why religious fundamentalists are so fond of its wide placement." He

continued: "This political effort by the religious American Family Association demonstrates the discriminatory nature of the 'In God We Trust' motto, and illuminates its religious purpose and effect. No matter what one's religious background and belief, surely one can understand that no child should have to go to public school each morning to see signs declaring his or her family's religious beliefs to be wrong. That's just unfair, not what this country is all about." The AHA is urging legislators to carefully consider the underlying motivation behind the American Family Association's action alert, and the legislation that it supports.

Protest the Pope open meeting to be held in Richmond

England The campaign to stop the Pope from visiting the UK on a state visit in September is lending its support to a group of local residents in Twickenham. The local group, named 'Richmond Coalition against the State Visit' will be protesting against the planned visit of the Pope to Twickenham on 17th September, where the pontiff will talk about his views on Education at St Mary's University College.

An open meeting has been organised in Richmond on 12th August where speakers from Protest the Pope will outline the reasons for protesting against honouring Joseph Ratzinger with a state visit. After the meeting, local people will have the chance to discuss plans for a protest in September with representatives of local groups who have joined the coalition.

Andrew Copson of Protest the Pope stated: We were approached by several

people and organisations in Richmond who were concerned that the Pope plans to come to their area as part of a state visit in September. Although we agree that the Pope may visit the UK in his capacity as a religious leader, we are concerned that this visit is being given state recognition; something that accords honour and public funding to a questionable state which has a dubious reputation for human rights.

Gay Humanists Support London Rally Against Sharia Law

Europa The Gay and Lesbian Humanist Association supports the protest against Sharia Law in London on Sunday 20 June 2010. GALHA will speak at the rally about the problems of Sharia law for LGBT people and Humanists. GALHA has long campaigned for Humanism, one key aspect of which is a secular society in which no religion enjoys a privileged position in law. The idea of laws, like Sharia, based on the teachings of a particular religion are anathema. Currently Sharia Law is applied in a significant number of countries in Asia and Africa. Whilst precise interpretations vary, women are always subject to serious discrimination, and in many cases LGBT people (both male and

female) are actively persecuted. Even in the UK, the previous government chose to recognise some of the "civil" aspects of Sharia Law. Because many Muslims in the UK are encouraged to accept its rulings, this has resulted in de facto legalised discrimination against some of the UK's own Muslim citizens. GALHA Chair Adam Knowles commented: "Sharia law has institutionalised discrimination against women and gay people based on ideas laid down for a different society in a different age. GALHA opposes any legal system based on the doctrines and dictates of a religion. A fair free and open society requires a level playing field. Laws must be based on argument, evidence and

reason - and subject to democratic debate and change. That can only be achieved by a single, national set of laws, applied without fear or favour, in other words 'One Law For All'. That is why we're behind this rally and are sending a representative to demonstrate that support. We call on the British Government to campaign against Sharia Law internationally, wherever it is applied, and to support its many victims: men, women, Muslims, non-Muslims, gay and straight. We also urge the Government to refuse absolutely to grant any recognition or credence to Sharia "courts" within the UK and not to give any credence to their verdicts or rulings.

Varför vara ateist?

Varför är jag medlem i Humanisterna? Svaret är enkelt – jag är ateist. Detta är min utgångspunkt, som jag strax ska utveckla, men man kan självfallet vara humanist av andra orsaker. Ty ett medlemskap i Humanisterna är tilltalande även på andra grunder, som till exempel vetenskaplig grundsyn och mänskliga rättigheter. Så om man är för att bekämpa cancer eller för demokrati, så är Humanisterna ett utomordentligt gott val. Jag tycker absolut

att vi ska försöka bota obotliga sjukdomar och jag anser att alla ska ha samma rättigheter.

Jag är uppväxt i en enkel arbetarfamilj med begränsade möjligheter men hemmet var ganska tryggt. Det fanns mycket lite politik i mitt hem och absolut ingen gudstro. Tvärtom var mina föräldrar, trots brist på utbildning, fullt klara över att det inte fanns anledning att tro på gudar. Inte så att jag blev uppfostrad till ateist, utan det var helt enkelt ingen fråga i vår familj. Å andra sidan talades det aldrig om vetenskap och icketro heller. Det fanns ingetdera. Antar att det bara diskuterades vardagliga spörsmål.

Dock hade min mor en handfull skrock som hon roade sig med att leva efter. Inte så att de tog över hennes liv, men de fanns där ibland som en vägledning. Även min mormor levde med samma dogmer. Det jag minns allra bäst är nyckeln på bordet. Det betyder ju otur. Något mor höll för sant förutan att utvärdera sanningshalt och utan att tydligt redovisa vad den så kallade oturen egentligen var. Om man släppte nycklarna på bordet, tog hon undan dem och lade dem på golvet istället, som om det skulle göra skillnad. Och som riktigt liten trodde jag på jultomten, som naturligtvis roade föräldrar och äldre syskon. När jag sedan i 5-årsåldern finner det osannolikt att en man flyger släde och klättrar genom skorstenar och delar ut miljontals julklappar, bekräftar omgivningen fel-

aktigheten. Vi hade ju inte ens skorsten.

Efter varken tro eller icketro vann jag en stor portion logik, för min ateism fick jag tidigt med mig, men det är först på senare år som jag så att säga lever ut den. Naturligtvis påverkas man av mediebruset. Så sent som förra året blev jag medlem i Humanisterna, detta efter ”Gud finns nog inte”-kampanjen. Och det är bara åtta år sedan jag gick ut ur Svenska kyrkan. Richard Dawkins såg jag för första gången kring år 2004 i ett tv-program. Dawkins var vägen till Charles Darwin som jag förvisso hade läst långt innan. Populärvetenskap och naturvetenskap har jag alltid gillat, så Bill Bryson och Stephen Hawkins är ett par av mina favoriter. Under 90-talet blev geologi och paleontologi med dess dinosaurier populärt. Och böcker om människans uppkomst är även det angelämpligt. När det gäller god litteratur om ateism och biologi kan man till exempel nämna Sam Harris och Staffan Ulfstrand.

Motpolen till all denna läsning skulle kanske vara att läsa bibeln, eller annan religiös skildring. Men jag har aldrig öppnat en sådan bok. Dock minns jag hur vår lågstadieförälder läste högt om Jesus-barnet veckorna innan vinterlovet de första skolåren. Fina julsågor. Jag minns också de gånger jag varit på barndop och konfirmation i kyrkor och häpnat över statligt anställdas obegränsade möjligheter till att sprida lögn och fantasier. När jag tar del av mina barns religionläxa, kan jag inte bli annat än förbluffad. De får till exempel läsa om någon historia i gamla eller nya testamentet, om en kvinna som får barn när hon är nittio år gammal. Berättelsen om miraklet återges i läroboken utan reflektion och det värsta av allt är att sanningen uteblir – en kvinna kan inte få barn vid denna höga ålder! Redan som liten minns jag tv-nyheterna från krigen i mellanöstern, där tusentals arga män skriker ut sin religiösa ilska. Så nog har jag informerats om ateismens motsats. Jag kan också läsa om hur människor drabbas av psykiska sjukdomar och drabbas av vanföreställningar och hallucinationer. Hemska sjukdomar som också ofta saknar botemedel. Därtill allt annat jag upplevt genom mina

*Miljontals
människor
världen över
är kränkta
över en teck-
ning! Hur är
det möjligt?
Hur definie-
rar de kränk-
ta en kränk-
ning?*

sinnen. Jag har aldrig sett mirakel. Jag bevittnade när mina barn föddes, och det var omvälvande, men inget övernaturligt underverk. Jag har aldrig hört eller känt mirakler. Jag har hört åska och jag har känt solstrålars hetta. Nuförtiden inget oförklarligt. Så jag lider alltså inte av villfarelser.

Men vi vet att människor drabbas av hjärnsnöken och inbillningar. I den pågående debatten om tryckfrihet angående konstnären Lars Vilks Muhammed-teckningar, blir jag förvånad bortom all förskolelogik. Miljontals människor världen över är kränkta över en teckning! Hur är det möjligt? Hur definierar de kränkta en kränkning? Är det upp till var och en att fastställa en kränkning? Jag hittar på min egen; min älskade morfar dog när han var sjuttio år. Så överallt där talet 70 avbildas kränker mig! Bort med tusentals vägskyltar! Fritt fram alltså att hitta på egna bisarra förolämpningar. Intressant när galenskaperna fullständigt tar över. Har dessa kränkta människor inga riktiga bekymmer att ta tag i? Eller så är de psykiskt sjuka och då ska vi hjälpa dem.

För ett par år sedan dog en kamrat till mig av cancer efter alkoholism. Min vän fick en kyrklig begravning. Det var en fin och hedersam tillställning. Prästen kände till min kamrats stora problem, och visste att begravningssällskapet i stort saknade gudstro. Jag måste ge den kyrkliga ämbetsmannen ett mycket gott betyg, för han nämnde aldrig gudar och tro. Utan prästen menade att det var livet självt som farit hårt fram med kamraten, inte att kamraten varit hård. Möjligen var det prästens teologiska utbildning som visade prov, eller så var det helt enkelt bara kloka ord från en klok man. Men det som slog mig mest var just att min vän fick ett sånt taskigt liv.

Så jag kan självklart konstatera att gudar inte finns. Det är ju med ett barns enkelhet man kan förstå detta. Det handlar inte om en livsåskådning, utan om anspråkslösa fakta. Det kan vara så att religion är en produkt av evolutionen, och lever vidare genom våra barn. Jag är en rationell människa som inte har anledning att tro på gudar, lika lite som på tomtar och kristallterapi. Men jag minns nycklarna på bordet. Jag lägger gärna nyckelknippan på bordet, men varje gång jag gör det, far en tanke genom huvudet och min rörelse hejdas några millisekunder. Jag har

fått den stora äran att kunna förhålla mig till vidskepelse, och fått goda möjligheter att analysera. Ty det finns naturligtvis inget samband mellan nycklar på möbler och tråkiga händelser. Men jag har aldrig fått osanningen bekräftad från fostrande föräldrar. Att jultomten inte finns fick jag verifierat redan som litet barn och det gör stor skillnad. Religionen har som bekant många gånger fungerat som förklaringsmodell för det okända. När blixten satte eld på stenåldersmänniskans hydda, var det lätt att tro på en ond makt. Att känna skuld och orätt finns i oss. Att ta ansvar och att känna empati är biologiskt betingat. Moral och altruism föds vi med. Detta är jag själv ett bevis på. Har aldrig behövt gudstro för att använda dessa egenskaper, likväl som jag tillämpar kärlek och hat, glädje och ilska. Ibland gör vi rätt, ibland fel, utan alla gudar. Detta har människan vetat om i alla tider, ändå har man tillskrivit religionen etik och rättesnören. Två enkla förklaringar till religionens vilja till lagstiftning, är naturligtvis rikedom och makt. Att tala om för någon annan hur hon ska leva, för att sedan hänvisa till gudar, är det äldsta knepet i boken. Och belöningen är kontroll och förmögenhet. Alltihop är i själva verket egenskaper som finns i naturen. Försöken till bevisen om att gud inte finns utgår ofta från de Abrahamitiska religionerna. Men för mig är det ingen skillnad på alla gudar och övriga fantasier. Jesus mirakel är lika osanna som Tors åskhammare, chakra-armbandens energier och påskharens ägg-gömmor. Bättre att utgå från dessa fakta när det handlar om bevisen om gudars ickeexistens. Religionerna har ett förklarigt ursprung och ett enormt inflytande över nästan alla mänskliga aktiviteter. Det kan handla om barnuppfostran och moralfrågor, om matkultur och klädtraditioner. Detta är bevis på civilisation och historia. Lika uppenbart som att inga gudar finns. Jag lägger nycklarna på bordet och inget särskilt händer.

Därför ateist. Så självklart och fantastiskt enkelt. Allt annat en ickefråga. Men även jag kan tillämpa hänsyn och visa respekt. Och jag har ingen rätt att döma andra. Jag kan bara se med förundran på pseudovetenskap och religioner, och häpet undra varför någon tror.

Hur definiera orden ateism, agnosticism och gudstro

Christer Sturmark har i ett tidigare nummer av HumanistInfo framfört några intressanta tankar om vad ordet ateism står för. Jag funderar på hur jag själv definierar det ordet och märker att jag gör det på ett något annorlunda sätt än han. Ateism är för mig mer av tro än för Sturmark. Jag återkommer till det.

Agnosticismen

När jag definierar orden ateism, agnosticism, gudstro, tro (vilka ord knappast har en entydig betydelse i språket) utgår jag från en tankekedja i vilken agnosticismen ligger först. Om min inställning är att jag inte förstår de grundläggande företeelserna i tillvarons djupare sammanhang och att jag inte blir övertygad av de åsikter om detta som olika religioner har, då är jag agnostiker. Här avser jag med ordet "religioner" inte religion enbart som mental upplevelse, frikopplad från all yttre verklighet

utan världsåskådningar som också befattar sig med de av människan oberoende företeelsernas beskaffenhet till exempel i en sats som: "Det finns en medveten vilja (vanligen kallad Gud) som med avsikt skapat världen."

Ateism och gudstro

Om jag sedan tänker vidare och säger att det mest troliga ändå är att det inte finns någon Gud (definierad som i föregående mening), då är jag fortfarande agnostiker men med lutning åt ateismen. Om jag i stället tycker att någon religion inte bara som känslö-

upplevelse har en del övertygande tankar att komma med, då är jag också då fortfarande agnostiker men med lutning åt en religiös tro. (Ordet religiös har här sin vanligaste betydelse: "Det som hänför sig till vad som kallas religion". Ordet definieras ibland: "Det som hänför sig till de djupare livsfrågorna", så inte här.) Om den ateistiska eller till exempel kristna lutningen blir så stark att den helt överskuggar tanken att det finns en osäkerhet här, då är jag rätt och slätt ateist eller kristen. Ser man religion endast som mental upplevelse skulle det vara möjligt att vara både ateist och religiös, till exempel kristen, på samma gång. Men då måste man definiera ordet "kristen" så att det bara har med känsloupplevelse att göra. Så definieras det normalt inte och så heller inte i den här texten. Självt räknar jag mig som agnostiker med stark ateistisk lutning. Allt jag har erfarit i mitt liv talar för ateismen, men jag hävdar inte att den på något sätt är självklar eller bevisbar. (Vad som i framtiden kommer att ses som bevisbart vet vi inte i dag.)

Verifierbar och ickeverifierbar tro

Ateismen är naturligtvis ingen gudstro eller tro i religiös mening. (Orden "gudstro" och "religiös tro" förkortas ofta till bara "tro". Så sker inte i den här texten.) Ateismens föreställningar kan heller inte likställas med trossatser/hypoteser som: "Jag tror/Jag tror inte att det regnar ute nu." (Kanske tycker jag mig/tycker jag mig inte ha hört regnliknande ljud från taket.) Dessa satser går att verifiera genom att jag går ut och undersöker saken. Då kan jag avgöra om min tro är sann eller falsk. Ibland krävs sofistikerad, ofta tidskrävande vetenskaplig forskning för att fastställa om en hypotes (i alla fall troligen och tills vidare) får ses som sann eller falsk. Trossatserna: "Jag tror att Gud (definierad som i andra stycket ovan) finns", eller samma sak uttryckt i nekande sats: "Jag tror inte att världen kommit till av en tillfällighet." och trossatserna: "Jag tror inte att Gud finns", eller i jakande sats:

” Agnostikern hyser till skillnad från ateisten och den gudstroende inte någon metafysisk tro om de yttersta tingen. Han hyser ingen tro alls om detta. Han bara konstaterar att han inte vet.

” Jag tror att världen kommit till av en tillfällighet”, är däremot inte möjliga att verifiera. Det första paret satser företräds av de gudstroende, det andra paret av ateisterna. Den gudstroendes respektive ateistens grunduppfattning kan uttryckas både i jakande och nekande sats. Ateistens uppfattning är alltså enligt mina definitioner inte i högre grad än den gudstroendes blott ett förnekande av tro. Den är aktiv tro i sig själv.

Icke-verifierbara trosföreställningar vill jag kalla metafysiska. Ordet ”metafysisk” definieras här: ”Den uppfattning som för alltid eller tills vidare inte går att kontrollera.” Man skiljer då på verifierbar (bevisbar) tro till exempel ”Jag tror inte att det regnar ute nu”, och metafysisk (obevisbar) tro till exempel ”Jag tror att världen kommit till av en tillfällighet”. Både gudstron och ateismen är metafysisk tro. Gudstron är förstås dessutom religiös tro, vilket ateismen inte är, om ordet ”religiös” definieras som ovan, alltså: ”Det som hänför sig till det som kallas religion.”

Agnostikern hyser till skillnad från ateisten och den gudstroende inte någon metafysisk tro om de yttersta tingen. Han hyser ingen tro alls om detta. Han bara konstaterar att han inte vet. (Här avses ”vardagsagnostikern”. Den lite mer sofistikerade agnostikerns åsikter, med tankar om att det i princip är omöjligt att veta något om tillvarons grunder, faller snarast inom området för metafysisk tro.)

Ligger det en vilja bakom allt?

En elementär fråga som ligger nära för människan att ställa sig om hon funderar vidare efter erkännandet att hon ingenting vet, är: ”Ligger det kanske någon (gudomlig) avsikt bakom allt det jag ser runt omkring mig?” (Själv gör hon saker med avsikt. Det ligger nära till hands att tro att allting har kommit och kommer till med avsikt.) På den frågan svarar hon: ”Ja, det tror jag” eller: ”Nej, det tror jag inte” eller: ”Jag vet fortfarande ingenting om sådant där”.

Redan här framkommer de olika åsiktsriktningarna gudstro, ateism och agnosticism. Den här frågan med svar blir människan intresserad av först om hon börjar ifrågasätta och tränga bakom de trosföreställningar hon utan att reflektera tagit över från den kulturkrets hon är uppvuxen i.

Att sakna åsikt om de djupare sammanhangen är nästan omöjligt för människan, som ibland haft de mest bisarra uppfattningar om tillvarons yttersta beskaffenhet. Att vara enbart agnostiker är svårt. Man lutar gärna åt något håll, kanske ibland hit ibland dit. Det är egentligen märkligt att människan gör sig föreställningar om de djupare, snarast obegripliga sammanhangen. Men det är väl ett grunddrag hos henne att ständigt försöka förstå också det som (förmodligen) inte går att förstå. (Man kan heller inte förneka att detta sätt att förhålla sig, alltså att på alla områden försöka förstå också det obegripliga, varit väldigt framgångsrikt. Sedan mycket länge har gränsen för vad som går att få kunskap om flyttats allt längre bort.)

Skillnaden mellan Sturmarks och min definition av ordet ateism är kort uttryckt att jag mer än han ser ateismen inte som förnekande av tro utan som tro i sig, som visserligen inte är religiös men ändå kan jämföras med trosuppfattningar av religiös art. Ateismen ligger för mig på samma hylla som dessa. De utgör alla olika former av metafysisk tro, och är försök till utvidgningar av vardagsagnostikerns ödmjuka konstaterande: ”Jag vet inte hur tillvarons grunder ser ut.”

Gudar och gudinnor, fan och hans otyg

Den katolska kyrkan, som gärna vill uppfattas som en guds generalagent, har tagit till sig problemen på allvar. Djävulen har flyttat in i Vatikanen! Sex skandaler har han hitintills hunnit med. Det erkänner både Påven och hans Chief Exorcist (chefen för avdelningen utdrivning av onda andar). Fler lär det säkert bli i den miljön.

För ca 500 år sedan uppenbarade sig protestanten Martin Luther på den religiösa stormarknaden. Honom gillar jag. Hade han levt nu, hade han sannolikt tagit avstånd från skapelsetrorörelsens så kallade Intelligent Design, som härleder människans utveckling till vad som står att läsa i gamla testamentet. Darwins genomtänkta evolutionsteori överensstämmer mer med Luthers sätt att tänka. Det kan man spåra i hans berömda teser om avlatsbrevens innebörd.

Martin var en gladlynt munk och teolog om vilken det berättas att krogarna hemma i Wittenberg, konkurrerade om att få honom som sin gäst. Han lockade kunder till den krog han gästade och underhöll dem med sina tankar. Den 31 oktober 1517 spikade han upp sina 95 tankar/teser på den Wittenbergska kyrkporten.

Tankemödan som Luther lagt ner vid formuleringen av teserna är beundransvärd. De utgjorde grunden till den protestantiska trosinriktningen och var trotsiga mot påvestolen. Teserna handlade huvudsakligen om avlatsbrev (syndaförlåtelse) och avlatsbrev. De senare ekonomiska knep, som den katolska kyrkan använde när påvarna behövde medel att finansiera idéer som

de tyckte var lämpade att främja kyrkans mål.

En gång var avlatsbrevet ett omsorgsfullt reglerat botsystem för dem som hade gjort sig skyldiga till allvarliga synder. Om någon begick en uppenbar synd såg församlingen det som sin uppgift att hålla sig ren och fri från syndare, inte genom att förskjuta, men väl hjälpa denne till ett bättre liv. En god tanke kan man tänka.

Så uppenbarade sig en expert, som hävdade att fromhetsgärningar inom ramen för ett botsystem dels var pålägsamt för den syndfulle dels också kostnadskrävande för kyrkan. Med avlatsbrev, menade experten, löses båda problemen. Kyrkan började marknadsföra breven och den syndfulle fick syndernas förlåtelse enkelt och lätt. För att ytterligare stilla samvetena hävdade kyrkans företrädare att församlingen under årens lopp byggt upp en lagerreserv i himmelen av förtjänster, som kunde utnyttjas.

Allt blev en succé. Lättfotade damer fick syndernas förlåtelse och kunde börja på nytt då de gamla betalats. Avlatsbrev betalade bygget av St Peterskyrkan. De gav fullständig befrielse från straff eftersom ett bidrag till kyrkobygget var den frommaste gärning man kunde utföra. Dessutom kunde man med en slant till kyrkobygget hjälpa en avliden, som man antog fanns i skärselden på sin väg in i himlen, och därmed snabba på processen.

Luther hade hoppats att med sina teser som grund få arbeta kvar i den katolska kyrkan och reformera den. I stället blev han bannlyst för sina åsikter. Påven bildade Jesu riddarorden Jesuiterna 1534 vars uppgift var att i smyg söka finna och förintä alla som ville göra sig fria från Roms egenmäktiga grepp.

En av de blodigaste perioderna i kyrkans historia följde. Blod då, sexuella övergrepp på försvarslösa småpojkar nu. Den ena dagen förnekar Vatikanen att sådant skett. Den andra dagen bekänner man men tycks inte behöva syndernas förlåtelse.

Fan skall vara påve! Eller är han det redan?

Humanistisk ideologi

Vid Chalmers tekniska högskola, där jag gjorde grundkurserna, men tröttnade när det kom till tillämpade ämnen lärde jag mig en del fysik och matematik.

Jag utgick från att Chalmerister också var realister/materialister, men icke alla. Det fanns en förening för kristna teknologer.

Det renderade mig en del tankemöda att begripa.

Senare sökte jag mig till psykologlinjen, som ju kan sägas vara en typisk humanvetenskap, men under de psykiska manifestationerna, d.v.s. upplevelsorna, ligger ju ett biologiskt substrat, nämligen c:a hundra miljarder nervceller som var och en har tusentals förbindelser med andra celler. Inte så konstigt då att denna oerhört komplicerade struktur, som väl är den mest komplexa vi känner till i universum kan ge upphov till vårt medvetande. I den meningen uppfattade jag psykologin som i grund och botten en naturvetenskap. De två stora föregångarna inom de dominerande psykologiska synsätten, Sigmund Freud och B.F. Skinner, hade också ett uttalat naturvetenskapligt sätt att tänka. Men många psykologstudenter såg psyket som "andligt".

Vi hade t.o.m. en lärare som menade

att hjärnan bara är en omkopplingsstation mellan det andliga och materiella. Jag kommer i sammanhanget att tänka på Bertrand Russells berömda exempel: Försök att bevisa att det INTE flyger en tekanna i en eliptisk bana kring solen. Ingen kunde ju BEVISA att denna lärare var fel ute. Fast visst blev det diskussion! Gudskelov för att uttrycka sig hädiskt.

Nästa stora överaskning var vad jag stötte på i förbundet Humanisterna. Jag gick med i tron att ha hittat ett sammanhang där man skulle slippa slösa tid på diskussioner om fantasifoster, men även hos oss har det kommit in folk som tycker att religiösa föreställningar är en humanistisk angelägenhet och att det står var och en fritt att tro vad den vill.

Naturligtvis kan inte vi Humanister sätta oss till doms över andra och förbjuda dem att vara religiösa, men vi kan vara ett tydligt alternativ.

När jag presenterar mig som organiserad humanist vill jag att det ska stå klart att jag därmed är motståndare till ogrundade dogmer, vidskepelse, religion och övertro. Jag hade hoppats att alla medlemmar kände till Ingemar Hedenius bok "Tro och vetande" och var medvetna om att förbundets verksamhet byggde på

denna filosofi. Eller har denna historiskt relevanta verklighetsuppfattning i demokratisk anda börjat revideras i takt med ny tillströmningen till förbundet?

Kanske namnet "Humanisterna" gör att förbundet av vissa uppfattas som ett förbund för alla med allmänhumanistiska intressen. Därför undrar jag om inte namnet "Humanetiska förbundet", som vi hette förut var mer rättvisande. I det namnet framgår ju tanken att etik kommer från människor och är för människor. Inte från Gud eller Brahman eller något sådant. Kanske vi borde heta "Sekulära förbundet humanisterna" eller liknande?

Jag vet inte om det står i stadgarna att vi ska verka för en religionsfri värld snarare än religinsfrihet. Det borde finnas något om en livsåskådning grundad på vetenskap och beprövad erfarenhet åtminstone. Det verkar vara dags att mota "Olle i grind" innan vi börjar förlora medlemmar som gått med för det ursprungliga syftets skull. Förbundet måste slå vakt om sin identitet! "Det humanistiska manifestet" t.ex. skulle ju kunna införlivas med stadgarna.

Benny Enkvist

All religionskritik är inte bra

• Replik till S Abrams, HI 2/2010

Jag uppfattar inte alls att det är för snävt för existentiella frågor i Humanisterna, på något sätt. Men det vore bra om det märktes mer att vi är positivt inställda till existentiella frågor, där måste jag ge Susan Abrams helt rätt.

Jag är på det stora hela mycket nöjd med hur religionskritiken drivs av förbundet. Det sekulära manifestet i DN och gudfinnsnointe-kampanjen var jättebra, håller med nästan varje ord.

Det är mycket vi är för i teorin, men vi är ju inte hur många aktiva som helst. Det finns mycket att göra för den som vill engagera sig för våra frågor i Humanisterna, för såväl vanliga som tongivande medlemmar. Man ska inte bara fråga sig vad Humanisterna kan göra för mig, utan även fråga sig vad jag kan göra för Humanisterna. Humanisterna blir vad vi gör det till. Vi kan förhoppningsvis fortsätta att utvecklas.

Trevligt att Abrams också gillade Pe-

der Palmstiernas inlägg, nr 3/2009, han skriver klokt.

Varför ska vi inte föra fram människor som går ut offentligt med att de inte är religiösa? Vi om några borde uppmuntra människor att komma ut ur garderoben med sin ateism, religionskritik och humanism. I stora delar av världen, och även i vårt land, är det många som i praktiken inte har den möjligheten, vi måste visa på exempel att det är möjligt!

Vilks är visserligen inte någon stor konstnär och nyttan av rondellhundsbilden kan diskuteras. Problemet är hoten och våldet mot Vilks, och den stora acceptansen av hoten och våldet. Det är absolut inte Vilks som är problemet. Jag köper inte begreppet islamofobi, det finns mycket med islam att vara negativt inställd till. Muslimer är ytterst olika, och finns över hela skalan. Man kan kritisera enskilda muslimer men man måste då vara ytterst tydlig med vad/vilka man kritiserar. Att generellt kritisera alla mus-

limer som grupp är helt fel, då ska det nog kallas för muslimofobi istället.

Från Humanister slipper jag även gärna uttryck för arrogans och förenklingar, och inskränkande av kritiskt tänkande. Jag slipper gärna även andra uttalanden från Humanister som inte är bra, t.ex. offentliga uttalanden att vi ska släppa kravet på att skolavslutningar inte ska ske i kyrkan (och menar att de som driver kravet är hårdateister), att vi ska acceptera Waldorfskolor och (andra) religiösa friskolor, eller att man är helt fel ute om man anser att präster inte ska få bli medlemmar i Humanisterna (vilken fråga förresten?!).

All religionskritik är inte bra, det menar även jag. Det är direkt fel att påstå att de flesta krig har sin orsak i religion, det gäller även den israelisk-palestinska konflikten (konflikten skulle inte sluta om så alla palestinier och israeler vaknade upp som ateister imorgon bitti).

Svante Nevéus

Varför ödslar vi krafter på en icke-fråga?

I nummer 3/2009 av Humanisten ger Yvonne Nenander en sammanfattning av amerikanen Phil Zuckermans studie Society without God. Zuckerman påvisar att samtidigt som de skandinaviska länderna hamnar högt upp på olika mätningar av välbefinnande och livskvalitet tillhör de västvärldens mest sekulariserade. Såsom humanist vet jag väl att ett gott samhälle inte kräver religiösa medborgare, men en passus i presentationen gav mig något att tänka på. Zuckerman berättar, att han efter ett års ihärdiga försök att få folk att tala om religion drog slutsatsen att de intervjuade helt enkelt inte hade mycket att säga, därför att religion var en oväsentlig fråga i deras liv, en icke-fråga. Visst är det så, tänkte jag. För den som inte tror på existensen av en gud är det knappast viktigt att fundera på varför. Och utan tro på ett övernaturligt gudomligt väsen faller hela det religiösa frågekomplexet. Många andra frågor återstår förvisso, men inte de som rör religionen till. De är alla icke-frågor.

Jag är icke-troende, och det har jag varit sedan barnsben utan att ha haft någon etikett på min livsåskådning. Först för ett år sedan gick jag med i Humanisterna. Jag insåg att min icke-fråga var hotad och att jag behövde försvara dess status. Som humanist vill jag verka för en hel hopper frågor: demokrati, tolerans, jämställdhet, fred och samverkan. Och ett sekulärt samhälle. Alltför ofta är motståndet mot sådant som är viktigt för mig och mina själsfränder förknippat med den där frågan jag aldrig ens behövde ställa. Som organiserad humanist kan jag inte undvika den. Frågan om det finns övernaturliga krafter och vilket inflytande tron på sådana krafter bör ha i samhället har kommit att dominera den humanistiska agendan. Som därför, till alltför stor del, består i en omöjlig diskussion som förs mellan parter som talar helt olika språk, är baserad på helt olika förutsättningar och gäller ett ämne där samförstånd aldrig kan uppnås. Jag menar att det är ett allvarligt slöseri med tid och kraft, som istället borde komma de där andra frågorna till godo. Allt det som vi humanister vill åstadkomma. Nu ägnar vi oss istället åt att försvara en icke-fråga.

Det finns många orsaker till att diskussionen mellan icke-troende och troende är så bitter. Men kanske är den grundlägg-

gande orsaken helt enkelt att den fråga som diskuteras bara har verkligt egenvärde för den ena parten. För den som inte tror är den egentligen likgiltig. Det finns inget att diskutera – annat än hur motparten alls kan tro att det finns en fråga värd att diskutera. Debatten mellan icke-troende och troende handlar inte om huruvida det finns en gud (och i så fall konsekvenserna därav), utan om hur det kan komma sig att de troende tror att det finns ett sådant väsen och de icke-troende inte tror så. Jag menar att debatten om guds existens inte handlar om tro kontra vetande utan om tro kontra icke-tro. Utan saklig grund att falla tillbaka på blir varje försök till debatt mellan troende och icke-troende en kamp mellan mänskliga psyken. Sådana strider är uppslitande och blodiga. Och vad tjänar de till?

Frågan om gudomliga väsen och övernaturligt inflytande på världen är en icke-fråga för humanister. Därför bör vi ägna oss åt andra frågor och lägga ner mer kraft på att arbeta för det slags samhälle som vi vill ha. Ett kriterium är att det ska vara sekulariserat, utgående från att religiös tro också ur samhällets synvinkel är en icke-fråga, något i verklig mening privat. På den grunden återstår att förändra mycket i dagens samhälle och dessutom bygga upp en rad nya institutioner och verksamheter. För de troende har inte varit överksamma under de flera hundra år samhället haft deras hjärtefråga som grund. Mycket av vad de byggt upp är sådant som samhället kommer att behöva också i framtiden men förankrat i en humanistisk, filosofisk ideologi. Det är här Humanisterna har en stor och viktig uppgift.

Det finns ett otal sammanhang där det nu tas för självklart att samhället använder sig av religiösa institutioner, såsom stödverksamhet vid olyckor och katastrofer, hjälpverksamhet för hemlösa och rådgivning i olika livsfrågor. Ibland är det fråga om kyrklig välgörenhet, men i många fall betalar kommunerna för dessa åtaganden. Varför finns då inga alternativ? Ett övertydligt exempel på en verksamhet där det finns en uttalad efterfrågan på alternativ till kyrkans utbud är de mammagrupper som arrangeras för mödrar med spädbarn. Varför är det kyrkan och inte kommunerna eller andra

privata krafter som ordnar dessa träffar? Här finns ett uppenbart tillfälle för sekulära aktörer att träda in. Det finns många fler. Det rör sig visserligen i många fall om tämligen begränsade och perifera sammanhang, men det är där vi måste börja för att så småningom kunna utvidga och bredda vårt inflytande. Humanisternas "konfirmationsläger" är en bra modell för denna typ av insatser och har bevisat att alternativ uppskattas.

Men kan vi då verkligen lämna de troende att tro vad de vill? Ja, menar jag. Det är inte att de tror som är ett problem, inte heller egentligen vad de tror. Det är de konsekvenser deras trossystem har på samhället och dess invånare som är vårt primära problem. Alla religioner är mer eller mindre missionära och vill påverka och styra andra individer. Det är svårt att förhindra utan att åstadkomma just den sorts strid mellan människor som vi vill motverka. Vi måste istället fokusera på att skapa ett samhälle som erbjuder alla människor, oavsett om de tror eller vad de tror på, samma skydd och samma möjligheter. Ett sätt att påbörja den processen är att visa att det finns icke-religiösa alternativ till de samhälleliga behov som nu ombesörjs av religiösa samfund, liksom till de ideologiska svar som religionen ger.

Det finns naturligtvis hinder, det allra största heter pengar. För även om denna typ av inledande "infiltrationsverksamhet" bör kunna, till någon del, bedrivas med frivilliga krafter, så kan den inte lita till sådan arbetskraft och det finns andra behov, till exempel av lokaler, som bara kan lösas med reda pengar. Så en av våra första arbetsuppgifter är att hitta finansiella källor.

Förbundet Humanisterna har vid flera tillfällen ansökt om att få samma ekonomiska stöd som lämnas till trossamfund. Kravet har avvisats med att vi inte är något trossamfund, vilket är helt riktigt (även om ett av de mest bisarra argumenten från den religiösa sidan är att det är just vad vi är!). En avsikt med ansökan har varit att påvisa det snedvridna i de principer som vägleder berörd myndighet, eftersom buddhisterna får bidrag fast de inte heller tror på någon övernaturlig gudomlighet. Jag finner att det kan vara god politik att göra en sådan ansökan, eftersom det är viktigt att

påvisa omfattningen av de religiösa samfundens inflytande i det civila samhället. Men om myndigheterna mot alla odds skulle ändra ståndpunkt och bevilja bidrag, menar jag att vi skall tacka nej! För vi är inget trossamfund och det är kärnan i vår ideologi. Humanister är inte stöpta i en och samma ideologiska form även om vi alla vill styra samhället åt samma håll. Den minsta gemensamma nämnare som håller oss samman är vår icke-fråga. Den får vi inte kompromissa med.

Istället vill jag att vi bombarderar myndigheterna med erbjudanden om att ordna aktiviteter av det slag jag nämnt ovan. Inom ramen för sedvanliga kommunala avtal. Det finns ett flertal privata initiativ av olika slag som vi kan lära av, från friskolor till hem för misshandlade kvinnor. Det är en lång väg jag pekar ut, men den är framkomlig. Sverige är ett bra land att börja i, för vi har trots alla brister ett av de mest sekulariserade samhällssystemen i världen, och vad viktigare är, en

befolkning vars överväldigande majoritet i verkligheten lever som om religionen vore en icke-fråga, även om de inte alla gjort den saken klar för sig. Låt oss bli entreprenörer och sätta igång byggandet av det humanistiska samhälle vi eftersträvar.

Kerstin Abukhanfusa, Nyköping

(redaktionen ber om ursäkt att det har tagit så lång tid för denna att bli publicerad)

3 000 omskäreleser per år

Nyligen var det dags för den årliga debatten om omskärelse (läs könsstympning) av småpojkar. För denna debatt återkommer med cyklisk regelbundenhet och med samma argumentation, men det händer inte mycket mer än att det just debatteras fram och åter kring frågan, om det är legitimt för vuxna att utifrån religiöst vidskepliga påbud, utföra omskärelse på småbarn som inte har möjlighet att ta ställning i frågan?

Under tiden råder som sagt status-quo vilket betyder att lagstiftarna hukar sig för ett förbud och att cirka 3 000 småpojkar i Sverige årligen utsätts för ett inhumant och ålderdomligt ingrepp under religionsfrihetens täckmantel.

Vad det gäller flickor råder en i det närmaste unison inställning att omskä-

relse är förkastlig och hör till samhällen och kulturer som ännu dväls i ett medeltida mörker. Handlingen betraktas hos oss som kriminell maktutövning på oskyldiga och värnlösa småflickor som tvingas utstå ett ingrepp som ofta sker i sanitärt undermåliga förhållanden och med utrustning som mer hör hemma i en slaktarbod än i en operationssal.

Likheterna med omskärelse av pojkar är slående då den ofta sker på samma premisser och utifrån liknande skäl när i Sverige endast en tredjedel utförs i sjukhusmiljö. Men med motiv som respekt för annan kultur och religionsutövning åtnjuter den manliga omskärelsen alltför mycket en annan legitimitet än den kvinnliga.

Det som nu skett är att Socialstyrelsen föreslår att all omskärelse, även den reli-

giöst rituella, av pojkar ska utföras under kontrollerade former inom sjukvården för att säkerställa att ingreppet sker av någon för ändamålet utbildad person och i en säker och steril miljö. Man vill därmed blidka omskärelsens förespråkare genom att motverka att ett förbud införs och hoppas då få dem att ta med sig pojkarna till ett sjukhus.

Den enda rimliga hållningen i ett upplöst sekulariserat samhälle måste vara den som Svenska läkaresällskapet förordar, nämligen att svenska läkare inte ska omskära småpojkar utan medicinska skäl, och att vid ett lagstadgat förbud denna gammaltestamentliga sed småningom kommer att självdö.

Alrik Williams, Järna

Missionerande skolor sviker och lurar eleverna

Björn Ulvaeus anser inte att skolavslutningar i kyrkan bör undvikas, meddelar han i Expressen den 9/6. I denna fråga är han oense med Humanisterna.

Ulvaeus är musiker, och han tycker att kyrkans psalmer är vackra. Det är han inte ensam om. Kyrkorna är också ofta stämningsfulla. Och många av Bibelns färgstarka skrönor och myter kan uppskattas även av ateister och humanister – under förutsättning att man tar dem för vad de är, och inte betraktar dem som ”uppenbared gudomliga sanningar”, präglade av en överlägsen moral.

Men när en skola håller andakt – oavsett om det sker under en skolavslutning eller i något annat sammanhang – så ger den sken av att kunna garantera att det som sägs under andakten är sant. Att Jesus är uppstånden, till exempel, eller att människan är skyldig att följa den bibliske gudens påbud. Ty det är skolans upp-

gift att förmedla tillförlitlig kunskap.

Den ”sanningsgarantin” är givetvis falsk, eftersom inga religionsutövare har lyckats visa att deras religion är sann, eller att deras gudar har någon faktiskt existens, utanför de troendes egen inbillning. Skolor som håller gudstjänst handlar därför både svekfullt och ohederligt mot eleverna.

Björn Ulvaeus ”bryr sig inte ett vitten om den historiska sanningshalten”, och han skriver: ”Om budskapet i psalmerna skaver får man väl slå dövörat till eller konstatera att de stackarna som sjunger inte har förstått hur missledda de är.”

Men en så lättsinning inställning till kunskapsförmedling kan skolan inte ha. Den kan inte förutsätta att eleverna av sig själva ska kunna skilja mellan myt och verklighet, eller genomskåda lögnen och villfarelsen. Tvärtom är det skolans upp-

motsatta, när den okritiskt sprider religiös propaganda!

Det gör den också när den i ceremoniellt syfte väljer att använda kyrkorum där Bibeln ligger på hedersplats framme vid altaret, där konfessionella sentenser är en del av utsmyckningen och där Jesus i bild framställs som mänsklighetens frälsare.

Skolan är ingen kyrka, och den ska inte heller gå i kyrkans ledband. I stället ska den vara religiöst neutral!

Däremot kan eleverna gott få besöka en kyrka i studiesyfte någon gång, och ”på plats” ta del av bibelberättelser, böner och psalmer. Men det ska ske i samband med att kyrkans budskap också granskas kritiskt, och utan att skolan förfaller till underdånig dyrkan.

Lars Torstensson

HUMANISTERNA

Humanisterna

Organisationsnr: 802009-5348

www.humanisterna.se

e-post: info@humanisterna.se

Förbundsansli: Humanisterna,

Box 16241, 103 24 Stockholm,

tel. 08-508 622 90,

Plusgiro: 66 36 59-1

e-post: kansli@humanisterna.se

Lokalavdelningar

Humanisterna Dalarna

Ordförande: Lars Broman

tel. 023-101 77

lars.broman@humanisterna.se

Humanisterna Jönköping

Kontaktperson: John Abramsson

jonkoping@humanisterna.se

Humanisterna Kalmar

Ordförande: J Kenneth Andersson

jka.advisory@telia.com

Humanisterna Sjuhärad

Ordförande: Pia Ulvegärde

tel. 070-218 53 19

sjuharad@humanisterna.se

Humanisterna Stockholm

Ordförande: Rebecca Hybbinette

stockholm@humanisterna.se

Humanisterna Syd

Ordförande: Andreas Palmqvist

tel. 0736-63 62 12

syd@humanisterna.se

Humanisterna Umeå

Kontaktperson: Rune Åkerlund

tel. 070-655 86 69

umea@humanisterna.se

Humanisterna Uppsala

Ordförande: Anders Martinsson

tel. 0709-13 63 23

uppsala@humanisterna.se

Humanisterna Värmland

Kontaktperson: Dag Nordmark

dag.nordmark@banhof.se

Humanisterna Väst

Kontaktperson: Urban Jansson

vast@humanisterna.se

Humanisterna Örebro

Ordförande: Fredrik Idevall

tel. 070-572 63 69

orebro@humanisterna.se

• Flera lokalavdelningar skriver blogg. Gå in på respektive avdelnings hemsida och se vilka som gör det.

Kommentar

Christer Sturmark, ordförande

Humanismen och valet

I år är det valår. Det kan bli ett av de mest spännande valen på länge i Sverige. Vinner alliansen eller de rödgröna? Åker Kristdemokraterna ur riksdagen? Kommer Sverigedemokraterna in? Piratpartiet?

Klart är att debatten om mångkulturalism och religionsfrihetens gränser kommer att få en betydande roll i det offentliga samtalet inför valet. Debatten om burka, slöja, halal- och kosherlakt, handskakningsdomen debatteras redan flitigt på debatt- och ledarsidor och i radio och TV.

Humanism och politik

Humanisterna arrangerade under politikerveckan i Almedalen en utfrågning av de sju riksdagspartierna, om var de står i ett antal humanistiska hjärtefrågor. Både statsminister Reinfeldt och det rödgröna blockets statsministerkandidat Mona Sahlin signalerar tydliga sympatier med Humanisterna. Mona Sahlin fick frågan av journalisten Lars Adaktusson vad hon skulle välja mellan Svenska Kyrkan och Humanisterna och hon svarade utan att tveka: Humanisterna. Fredrik Reinfeldt har varit öppen med att han har lämnat Svenska Kyrkan och inte tror på Gud.

Den kristna socialdemokratiska Broderskapsrörelsen agerade desto märkligare i Humanisternas politiska utfrågning i Almedalen. Broderskapsrörelsens ordförande Peter Weiderud kallar oss både islamofober, rasister och yttrandefrihetsfundamentalister.

En idékritik som skulle anses helt normal i politiska sammanhang stämplas snabbt som "hets" då den riktas mot religiösa dogmsystem.

Sakfrågorna ignoreras, meningsmotståndare sjukförklaras. Pseudodiagnoser som islamofobi och kristofobi kastas fram i ursinne där argumentationen ekar tomt.

Efterdyningarna från vår utfrågning i Almedalen pågår ännu. Nyligen skrev samme Weiderud en debattartikel på detta tema (DN Debatt 23/7) tillsammans med Caroline Krook, biskop emeritus Svenska kyrkan, Sven-Bernard Fast, generalsekreterare Sveriges kristna råd och Karin Wiborn, missionsföreståndare Svenska baptistsamfundet. De gick till storms mot det sekulära samhällsprojektet, men deras resonemang bygger på fundamentala tankefel.

Många beskriver felaktigt vår tids största idédebatt som en strid mellan å ena sidan svensk majoritetskultur och tradition, å andra sidan kulturell och religiös pluralism. Men det som står på spel i de kontroversiella frågorna om religionsfrihetens gränser är inte "svenshet". Inte sedvänjor och traditioner. Vad debatten i själva verket handlar om är moraliska värden. Hur tungt väger de principer vi i teorin säger oss stå bakom "jämslälldhet, sexuellt likaberättigande, yttrandefrihet och djuretik"? Hur långt är vi beredda att kompromissa med dessa värderingar i religionsfrihetens namn?

Det är i dessa sammanhang som Humanisterna behövs. Vi befinner oss i ett politiskt klimat där kulturrelativism och beröringskräck präglar samtalet om de grundläggande mänskliga rättigheterna. Om inte Humanisterna står upp för dessa moraliska värden, vilka ska då göra det?

Medlemsenkät ger svar på många frågor

Enkätundersökning I våras beslutades att en stor medlemsenkät ska genomföras efter sommaren. Den ska ge svar på många av de frågor som vi ibland spekulerar om. Dessutom vill vi veta lite mer om våra medlemmar och varför man är med i Humanisterna – eller om man överväger att lämna Humanisterna och i så fall varför.

Många företag och organisationer genomför regelbundet enkäter bland sina anställda för att undersöka vad de tycker om olika saker. Det kan vara arbetsmiljö, anställningsförhållande, attityder från chefer och mycket mera. Viktigt vid denna typ av enkäter är att man öppet redovisar resultatet och tar hand om de frågeställningar där det finns en förbättringspotential.

Humanisternas enkät bygger på samma principer. Vi har tänkt att öppet redovisa hela resultatet och har en ambition att försöka arbeta på vad som kommer fram i undersökningen.

Vi har frågor som handlar om varför våra medlemmar är med i organisationen och även vad man känner eventuell tvek-

samhet inför. En fråga handlar om vilka områden som är viktigast att vi arbetar med. Den korta enkäten i våras handlade just om detta. Men här kommer vi även att fråga medlemmarna hur väl de tycker att vi lyckas i vårt arbete inom olika områden.

För att veta lite mer om vilka som är medlemmar ställer vi också frågor om vilken bakgrund medlemmarna har inom olika områden. Det gäller exempelvis religiös uppväxt, men vi frågar även om utbildning och politiska sympatier. Man kan kanske undra varför vi ställer frågor om politiska sympatier. Svaret är helt enkelt att vi har en hypotes – nämligen att våra medlemmar inte har någon speciell politisk hemvist utan representerar ett snitt av svenska folket. Vi får se detta när resultatet redovisas.

Har du synpunkter på vår hemsida, vår tidning HumanistInfo eller andra delar av vår verksamhet får du även möjlighet att tycka till om detta.

Enkäten kommer att gå ut till samtliga som har sin e-postadress registrerad hos förbundet. Vi hoppas att så många

som möjligt svarar för att kunna ge en rättvisande bild av vad våra medlemmar tycker.

Företaget Websurvey kommer att ta hand om svaren och vi är garanterade anonymitet. De är ofta anlitade av olika företag och myndigheter för olika undersökningar.

Som ansvarig för detta projekt ser jag med spänning fram emot att få analysera och presentera resultatet från denna undersökning och hoppas alla ställer upp och svarar.

I nästa nummer av HumanistInfo kommer huvuddragen av resultatet att redovisas. För den som vill veta mera kommer vi att ge möjlighet att kunna ta del av hela undersökningsresultatet. Hur detta går till kommer också att beskrivas i nästa nummer av vår medlemstidning.

Urban Jansson

Har du inte registrerat din e-postadress hos kansliet ännu kan du göra det nu: kansli@humanisterna.se

Livaktig demokrati ger större kraft

Demokratigruppen Fungerar demokratin inom Humanisterna bra? Har medlemmarna tillräckligt inflytande? Tar förbundet vara på engagemang och kompetens?

Kongressen beslöt i våras om en demokratiutredning och förbundsstyrelsen har utsett mig till sammankallande. Direktiv och gruppens sammansättning finns på Humanisternas webb (<http://bit.ly/bLymnn>). Då gruppen är spridd över landet sker arbetet via Internet. Intresserade är välkomna att delta på sidan http://groups.google.com/group/humanism_i_sverige. Hör gärna av dig om hur du vill vara med och arbeta för bättre demokrati i förbundet. Vi vill också gärna ha förslag på frågor som du vill vara med och driva inom programmets ram.

Humanisternas har vuxit kraftigt de senaste åren, men av de över 5 000 medlemmarna är endast ett fåtal aktiva. Några vill säkert bara stödja humanismen med sitt medlemskap, men säkert är det också många som vill delta mer aktivt och bl.a. påverka förbundet. Här finns det stora demokratiunderskottet – hos liksom i flertalet organisationer. Det gäller att finna former som ger betydligt fler möjlighet att påverka och delta.

Humanisternas resurser är begränsade. Den stora tillgången är engagerade, kunniga medlemmar. Denna kraft frigörs bäst då medlemmen får engagera sig i det hon eller han anser är allra mest viktigt. Det talar för en decentralisering där grupper av humanister arbetar för egna agendor baserade på det gemensamma idé-

programmet (http://www.humanisterna.se/material/humanisternas_idprogram.pdf) med stöd från förbundet.

Samtidigt måste Humanisterna prioritera ett fåtal områden för att nå resultat. Det är angeläget att så många medlemmar som möjligt engageras i dessa kampanjer, från beslut om prioriteringar till medverkan i olika aktiviteter med stöd från förbundet.

Basen för all verksamhet utgörs alltså av idéprogrammet. Det bör inte bara ge besked om vad Humanisterna vill och vad som prioriteras utan också visa hur enskilda och grupper av humanisterna kan medverka i arbetet för en starkare humanism.

Hans Iwan Bratt

HUMANISTERNA

Lokal information

Umeå

Hänt sedan sist

Vid vårt årsmöte den 2 mars valdes Lars Nilsson till ordförande. Övriga i styrelsen blev Seppo Aalto, Birgitta Wallin, Ludvig Grahn och Patrik Hockum.

- Nytt i vårens verksamhet var deltagandet i Kulturnatta. Vi var bra placerade utanför biblioteket och mötte en del diskussionslustna Umébor. Vi ska var med nästa år igen, vi tror att vi syns.
- Vår lokalavdelning har nu blivit geografiskt så stort att något bör göras. Till att börja med har vi besökt medlemmar i Skellefteå, Piteå och Luleå. Det är orter med ett större antal medlemmar. Och på alla dessa har vi nu kontaktpersoner, namnen kommer här på slutet.

Händer framöver

Vi har alla träffar på tisdagar klockan 18.30. 7 september på restaurang Shanghai. 5 oktober, 2 november och 7 december träffas vi på Bokkafé Pilgatan (Pilgatan 14, Umeå). September blir ett traditionellt mingel, oktober är temat "Gud finns nog inte. Vad vill Humanisterna?", novembertemat är "Ceremonier" och i december träffas vi under rubriken "Tro och vetande".

- Vi har också en hel del andra planer. Om dem hör och ser du mer av via vårt e-brevsblad, "Humanisten Umeå". Vi har en vädjan till dig som inte får detta blad, anmäl din aktuella e-postadress till kansli@humanisterna.se.
- Och för dig som inte har en e-postadress har vi en andra väg till det aktuella, vår blogg. Den hittar du lättast via www.humanisterna.se, gå in på lokalavdelningen Umeå. Där finns länken till vår blogg som alltid har det senaste.

Kontaktpersoner

Umeå
Lars Nilsson, 070-655 86 69
Ludvig Granh, 070-413 44 94
e-post: umea@humanisterna.se
Lycksele
Rune Åkerlund, 0950-129 70
e-post: rune.akerlund@brinet.nu
Skellefteå
Lennart Wahlberg, 0910-72 33 97
Piteå
Benny Brännström, 0911-621 44
e-post: benny.brannstrom@hotmail.com
Magnus Lundberg, 070-214 12 09
e-post: lomme67@hotmail.com
Luleå/Boden
Laila Tellström, 0920-679 69
e-post: tellstrom.laila@bredband.net

Håkan Sjögren, 076-787 61 61
e-post: sjogren.hakan@bredband.net

Vi hoppas få träffa dig snart!
Lars Nilsson och Seppo Aalto

Uppsala

Hänt sedan sist

Den 8/3 höll Eduardo Grutzky ett offentligt föredrag i Universitetshuset om Kvinnorättigheter i mångkulturalismens tid. 28 åhörare fick sig till livs ett uppfriskande föredrag.

Den 24/3 hade vi en liten medlemsträff (inför kongressen) på Café Storken. På förbundets kongress den 10/4 representerades Uppsala av: Anders Martinsson, Peder Palmstierna, Thérèse Sintring, Svante Nevéus och Roland Uhrberg.

Den 18/4 besökte vi Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm, främst utställningen "Den mänskliga resan". Avslutades med en trevlig gemensam måltid i museirestaurangen.

Den 6/6 gjordes ett medlemsutskick angående förfrågan att arbeta med ceremonier eller att skriva debattinlägg.

Den 9/6 höll vi ett offentligt möte i Studieförbundets lokaler där Per Kornhall presenterade sin nya bok "Livets ord – Kontroll och manipulation i Jesu namn". Inför mötet hade vi bl.a. affischerat ute på stan. Publiken ställde många frågor. Pubkvällar har under våren hållits andra tisdagen i månaden t.o.m. den 8/6.

Händer framöver

Pubkvällar på Pub 19 Svartbäcksgatan 19, kl 19, åtminstone den 14/9.

Picknick i Stadsparken söndagen den 22/8 kl 13.

På Kulturnatten den 11/9 kommer vi att delta under temat "Gör ett Humanistiskt val".

Fler aktiviteter är på gång, bl.a. Midvinterfest i slutet av året.

Kontakta oss gärna för att aktivera dig i lokalavdelningen. Alla insatser är välkomna.

Svante Nevéus
Sekreterare

Väst

Humanisterna Väst träffas regelbundet kl 18.30 den första torsdagen varje månad. Vi träffas på Vera Sandbergs allé 8 (rum Wasa C) på Chalmersområdet.

Vidare har vi även pubafton den tredje torsdagen varje månad. E-post går ut om

var vi träffas – men står även på Västs hemsida.

Hänt sedan sist

April
Den välkände astronomen Marie Rådbo pratade över ämnet "Ögon känsliga för stjärnor". Hon berättade vad vi ser på stjärnhimlen. Bland annat fick vi reda på att veckans sju dagar kommer från sju olika planeter och att det ramlar ner cirka ett ton rymddamm varje dygn.

Maj
Professor Lars-Gunnar Andersson, som är en känd radoröst, gav oss en föreläsning om språk. Det finns 6 170 språk i världen. Han gick igenom skillnaden mellan avståndsspråk och konstruktionsspråk. Vi diskuterade olika ord med religiös stämpel som t ex "frälsa". Det är inte religiöst från början utan kom från "fri hals" – d.v.s. ge slaverna frihet.

Juni

Temat denna kväll var ceremonier. Undertecknad gick igenom hur en humanistisk begravning kan gå till. Sune Kronlid talade om vigsel. Stephan Mangold talade om humanistisk konfirmation och även om skilsmässa, som det finns en ceremoni för. Även barnvälkomnande presenterades av undertecknad och åhörarna fick tillfälle att ställa frågor och diskutera ceremonier.

Juli

Som traditionen bjuder var mötet i Botaniska trädgården. Ett antal medlemmar hade mött upp i det vackra vädret och mötet leddes av Kjell Ericson. Temat för kvällen var frågor kring interdemokrati och deltagarna kom fram till ett antal saker som dokumenterades. Detta sändes sedan vidare till Hans Iwan Bratt.

Händer framöver

Den 2 september har vi bjudit in representanter för de olika partierna för att få till stånd en diskussion som har med Humanisternas frågor att göra.

Den 7 oktober kommer Fredrik Höök att tala om ämnet "Fysiken bakom evolutionen".

För aktuell information – gå in på Humanisterna Västs hemsida <http://humvast.wordpress.com/>
Urban Jansson
Sekreterare

Kvinnors utsatthet i religiösa tankesystem

Humanisterna driver med stöd av Ungdomsstyrelsen ett omfattande projekt om kvinnors utsatthet i religiösa tankesystem. Under hösten kommer en mängd aktiviteter att genomföras inom ramen för detta projekt.

Vi har tryckt upp en broschyr på detta tema, som även presenterar Humanisterna som organisation.

Vi blir förstås mycket glada om du som är medlem vill hjälpa oss att sprida den.

Kontakta Humanisternas kansli på:

kansli@humanisterna.se, om du vill ha broschyrer tillsända dig!

Humanisterna är för ...

... allas rätt att formulera sin egen livsåskådning.

... profana ceremonier för att markera övergångar i livet.

... grundläggande materiellt välstånd överallt på jorden.

... vetenskapen som metod att successivt närma sig sanningen. Som metod är den överlägsen alla andra verklighetstolkningar. Vi är för vetenskapens välsignelser (men mot missbruket).

... livet före döden! Det vill säga allt det fantastiska vi faktiskt känner till om människans förutsättningar att leva här och nu!

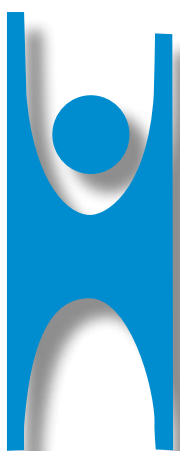
Nyhetsbrev

Nyhetsbrevet skickas från Humanisternas kansli. Det innehåller nyheter från Sverige och omvärlden som Humanisterna särskilt vill uppmärksamma.

Tipslistan

Tipslistan förmedlar tips om tidningsartiklar, radio och tv-program, böcker etc som kan vara givande för den humanistiskt intresserade. Listan är öppen för alla prenumeranter, d.v.s. alla kan posta tips till listan, som då automatiskt skickas till listans prenumeranter.

- Anmäl dig till en eller båda tjänsterna via www.humanisterna.se

Visst finns det fler humanister!

Hjälp oss göra vår röst hörd i debatten genom att värva fler medlemmar!

Ju fler vi blir, desto starkare blir vi.

Som medlem i Humanisterna får du medlemstidningen HumanistInfo (fyra nr/år).

Medlemskap i Humanisterna kostar 300 kr per år.

Ungdomar (upp till 25 år) och studerande betalar 150 kr per år.

Studerande över 25 år kan skicka in ett inskrivningsbevis från universitet, högskola eller motsvarande för att erhålla den lägre avgiften.

Om ni är flera personer i ett hushåll som vill gå med kostar medlemskapet 80 kr för de "extra" hushållsmedlemmarna.

Man måste ha fyllt 12 år för att bli medlem i Humanisterna.

Alla avgifter gäller löpande ett år från betalningsdagen.

www.humanisterna.se Gå in på "Bli medlem"

600 svenskar väntar på ett eller flera organ Ditt beslut kan rädda liv!

- Anmäl dig till donationsregistret
- Informera dina närstående
- Fylla i ett donationskort

www.donationsradet.se

Donationsrådet

LÄKARE UTAN GRÄNSER I SIFFROR*

SÅ HÄR MYCKET KAN VI UTRÄTTA (ETT AXPLOCK):

	(ANTAL)
Konsultationer	8 814 813
Patienter inlagda på sjukhus	312 509
Behandlade för malaria	1 178 679
Barn behandlade för undernäring	331 918
Födslar (inklusive kejsarsnitt)	101 858
Behandlade för sexuellt våld	15 145
Kirurgiska ingrepp	47 515
Hiv/aidspatienter under behandling	227 591
Vaccinerade för mässlig	1 913 793

VILKA ÄR DET SOM STÖDGER OSS?

Privata givare	86,9 %
Stater och institutioner	10 %
Övrigt	3 %

HUR ANVÄNDER VI PENGARNA?

Medicinska projekt i fält	76,3%
Opinionsbildning	3,8%
Andra humanitära aktiviteter**	1,1%
Totalt det ideella ändamålet	81,2%
Insamlingskostnader	12,6%
Administrativa kostnader	6,2%

I DESSA LÄNDER HADE VI STÖRST INSATSER (BASERAT PÅ PROJEKTKOSTNADER):

1. Demokratiska Republiken Kongo
2. Norra Sudan
3. Somalia
4. Etiopien
5. Södra Sudan
6. Niger
7. Tchad
8. Burma
9. Kenya
10. Zimbabwe

DET HÄR ÄR VI SOM RÄDDAR LIV:

Läkare	1 052
Sjuksköterskor och annan medicinsk personal	1 452
Icke-medicinsk personal	2 113
Lokalt anställda	23 944
Totalt antal fältuppdrag	4 617

www.lakareutangranser.se

* Siffrorna är internationella och kommer från den senaste årsrapporten 2008.

** Bland annat forskning och utveckling av läkemedel som det inte finns kommersiellt intresse för.

Näst nummer kommer i november